विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
(Disaster Preparedness and Response Plan)
कीर्तिपुर नगरपालिका, काठमाडौं
बागमति प्रदेश, नेपाल
२०८२

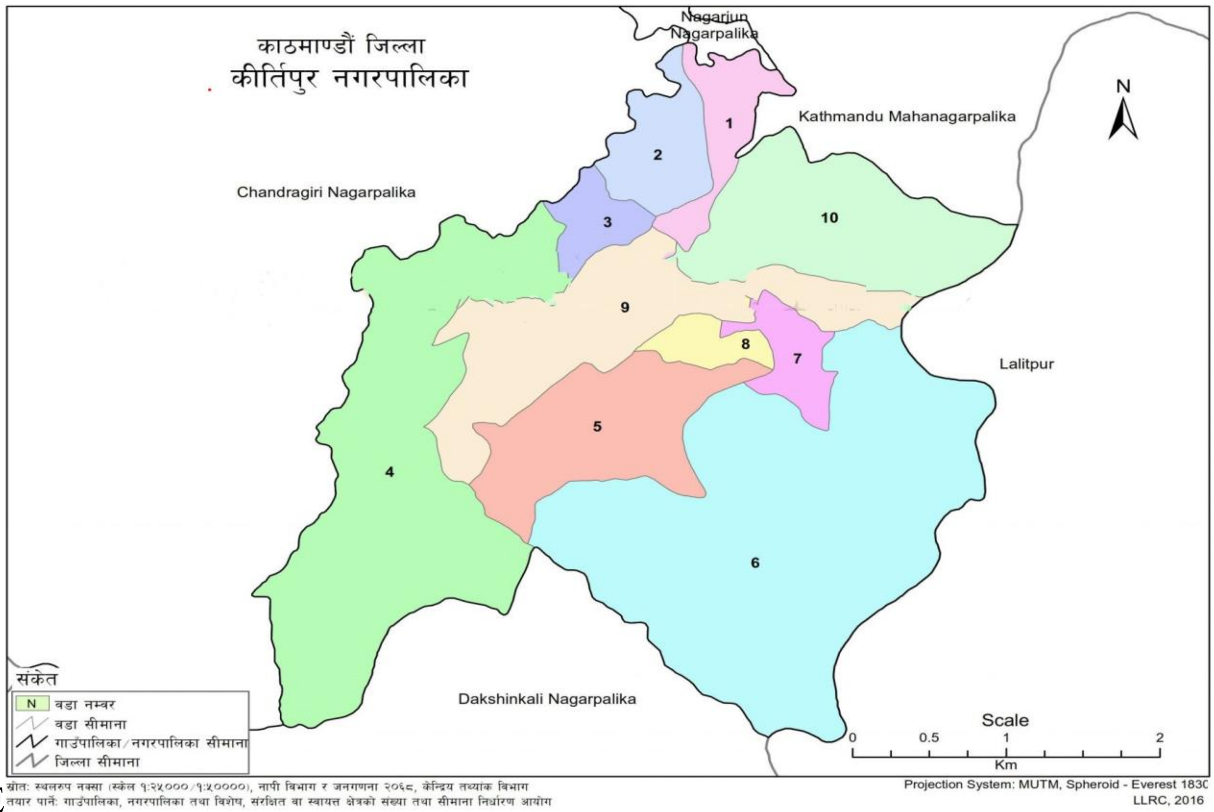

E

नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
कीर्तिपुर नगरपालिका, काठमाडौं

कीर्तिपुर नगरपालिका
विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२,
कीर्तिपुर, काठमाडौं

दस्तावेज : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२

(Disaster Preparedness and Response Plan 2082)

प्रकाशक : कीर्तिपुर नगरपालिका, नगर विपद् व्यवस्थापन समिति, काठमाडौ

प्रकाशन मिति : २०८२

प्राविधिक सहयोग : असल छिमेकि नेपाल

सहजिकरण : नगर विपद् व्यवस्थापन समिति कीर्तिपुर,

सर्वाधिकार : प्रकाशकमा

आर्थिक सहयोग : वर्ल्डभिजन ईन्टरनेशनल नेपाल

मिति : २०८२ असार १० गते

धन्यवाद ज्ञापन

नेपाल प्राकृतिक विपद् तथा जलवायु परिवर्तको दृष्टिले अति जोखिम पुर्ण देश हो । बागमति प्रदेश, काठमाडौं जिल्ला अन्तर्गत काठमाडौं महानगरपालिकाको दक्षिणमा रहेको हाम्रो यस कीतिपुर नगरपालिका विभिन्न प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद् जोखिमका हिसावले जोखिमयुक्त पालिका मध्यको एक हो । यस नगरपालिकामा रहेका प्रमुख प्रकोपहरुमा भूकम्प, आगलागि, असिना, सडक दुर्घटना, पहिरो, महामारी, बाढि तथा जनावर आतंङ्क रहेको तथा यी प्रकोपको कारणबाट हुने विपद्हरुलाई हेर्दा बाढी, पहिरो, आगलागि चट्याङ र हावाहुरी दोहोरिरहने तथा वर्षेनी आईरहने प्रकोपको रुपमा रहेका छन भने भुकम्प पनि मानवीय, भौतिक तथा आर्थिक क्षति गर्ने एकवटा प्रमुख प्रकोपका रुपमा देखापरेको छ । जुन २०७२ सालको भूकम्पले पनि देखाई सकेको छ ।

नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ८ ले विपद् व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचीमा समेटेकोले यसमा स्थानीय तहको महत्वपूर्ण भूमिका हुनपर्ने स्पष्ट छ । त्यसैगरी, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन २०७५) ले राज्यका तीनैवटा तहको समन्वय र सहकार्यमा विपद् व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापहरुको प्रभावकारी रुपमा व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा गैह्र प्राकृतिक विपद्हरुबाट सर्वसाधारणको जीवन तथा सम्पतिको कम भन्दा कम क्षति पुचाउने हेतुले नीतिगत व्यवस्थाहरु गरी स्थानीय निकायहरुलाई बढि जिम्मेवार बनाईएको छ । विपद्जन्य परिस्थितिको सामाना गर्न प्रकोप पुर्वसुचना प्रणालीको विकास मार्फत सम्भाव्य,सबै प्रकारका प्रकोपको पुर्व सुचना दिने विपद् व्यवस्थापनका सबै चरणहरुमा समुदाय र विभिन्न क्षेत्रको सक्रिय सहभागिता बढाउने किसिमका कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा विपद् पुर्व, विपद्का समयमा र विपद् पश्चात विषयगत क्षेत्रहरुको कार्य जिम्मेवारी अनुसार प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखामा एकरुपता कायम गर्ने, विपद्वाट पर्ने असरहरुलाई न्युनीकरण गर्न तथा विपद् जोखिम हस्तान्तरण गर्ने प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्ने प्रणालीको समेत विकास गर्ने उद्देश्य सहित यस विपद पूवतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निमार्ण गरिएको छ ।

यस योजना निर्माण प्रक्रियाको क्रममा सक्रिय रुपमा योगदान गर्ने कीर्तिपुर नगर कार्यपालिकाका सहभागीहरु, नगर विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु, विषयगत समितिका संयोजक तथा सदस्यहरु, वडा कार्यालयका प्रतिनिधिहरु, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु, यस नगरपालिकामा कार्यरत गैर सरकारी संस्थाहरु, नीजि क्षेत्रका प्रतिनिधिहरु, पत्रकार, बुद्धिजीवि तथा अन्य सहभागिहरुलाई हार्दिक धन्यवाद सहित यस योजनामा लिपिवद्ध गरिएका विपद् व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु संचालन गर्न पालिकाको तर्फवाट प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दै यसको कार्यान्वयनको लागि सम्पुर्ण सरोकारवालाहरुलाई अनुरोध गर्दछु । यो योजना तयार गर्न सहयोग गर्नुहुने असल छिमेकी नेपाल तथा वर्ल्ड भिजन इन्टरनेशनल नेपाल लगायत यस योजना तयार गर्नेको लागि प्राविधिक सहयोग गर्ने परामर्शदाता प्रति हार्द्धिक आभार तथा धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

....

कृष्णमान डंगोल

नगर प्रमुख

कीर्तिपुर नगरपालिका, काठमाडौं, बागमति प्रदेश

शुभकामना

नेपाल विपद्का दृष्टिले विश्वमा २० औं स्थानमा रहेको जोखिमयुक्त मुलुकहरु मध्यको एक हो । जलवायु परिवर्तन, दिन प्रति दिन थपिदै गई रहेको वातावरणीय चुनौती, विपद् असंवेदनशील विकास निमार्ण जस्ता विभिन्न कारणहरुले नेपालमा विपद् जोखिमहरु तीब्र रुपमा बढि रहेको छ । नेपाल भुकम्पीय जोखिमका हिसावले ११ औं स्थान, जलवायु परिवर्तनका हिसावले ४ थौं तथा बाढी पहिरोको कारणले ३० औं स्थानको जोखिम पर्दछ । त्यसैगरी, काठमाडौ उपत्यकालाई विशेष रुपमा विश्वको २१ औं अति संकटासन्न शहरको रुपमा मानिएको छ । यसको असरले कीर्तिपुर नगरपालिका पनि अछुटो रहेको छैन । बढ्दो जोखिमका घटनाहरु तथा यसका कारणहरुलाई गहन रुपमा विश्लेषण गरी जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधिहरु सञ्चालन गर्न तत्पर रहने तथा कुनै पनि विपद्का घटनाहरु घटेको खण्डमा तत्काल उद्धार, राहत तथा पुनर्लाभका कार्यहरुमा संलग्न भई जनधन र सार्वजाकि, नीजि तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एवं साँस्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको कम भन्दा कम क्षति पुचाउने लक्ष यस नगरपालिकाको पनि रहेको छ ।

नेपालको कमजोर जटिल र विविधतायुक्त भु-वनोट कमजोर भौतिक संरचना निर्माणले गर्दा वाढी, पहिरो, भुकम्प, आगलागि, चट्याङ, असिनापानी, खडेरी, लगायत वहुप्रकोप भएको देश हो । विपद् जोखिम व्यवस्थापनका ३ वटा चरणहरु हुन्छन् । पहिलो विपद् अघि गरिने व्यवस्थापन पूर्वतयारी र क्षति न्यूनीकरणका कार्यहरू, दोस्रो पुर्वनुमानमा आधारित पुर्वतयारी तथा तेश्रोमा विपद् पछिको आपत्कालीन प्रतिकायहरु जस्तै : उद्धार तथा राहत, पुनर्स्थापना र पुनर्निमाणका गतिविधिहरू, राहत प्रतिकार्यमा गरिने लगानी र प्रतिफलभन्दा विपद्पूर्व न्यूनीकरण र पूर्वतयारीका गतिविधिहरु संचालन गर्न सकिएमा विपद्पश्चात हुने असर ७ गुणाले कम हुन्छ भने मान्यता अध्ययनहरूले देखाएको छ । यसर्थ, विपद् उत्थानशील समाज निमार्णका लागि विकास योजनामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलताको सवालहरुलाई एकीकृत रुपमा मूलप्रवाहिकरण गर्न यस नगरपालिकाले पनि पहल लिन आवश्यक भईसकेको छ ।

यस परिप्रेक्ष्यमा विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को दफा १७ को उपदफा १ र २ मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन तथा सोको काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था रहेको छ । त्यसैगरी, कीर्तिपुर नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथ व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७६ को दफा ३ को उपदफा १ र दफा ५ मा नगर विपद् व्यवस्थापन समितको गठन तथा सोको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ । स्थानीय ऐन अनुसार नै दफा ६ उपदफा १ र दफा ७ मा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थानको गठन र सोको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ । यही नीतिगत आधारहरुलाई अनुसरण गरी विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागु गर्ने गराउने पहल यस नगरपालिकाले पनि गरेको छ । यसै अनुरुप प्रत्येक वर्ष आईपर्न सक्ने प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद्को सामाना गर्न खोज,उद्धार तथा राहतका कार्यहरुलाई व्यवस्थित गरी जनधनको क्षति न्युनीकरण गर्ने हेतुले नगरपालिका स्तरीय विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२ को निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याउने पहल गरिएको छ ।

यसर्थ, यस योजना निर्माणको क्रममा योगदान गर्नु हुने नगरपालिकाका पदाधिकारीहरु, विषयगत क्षेत्रका सदस्य तथा सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरु लगायत यो योजना निर्माण कार्यमा सहयोग पुचाउनु हुने असल छिमेकी नेपाल/वर्ल्ड भिजन इन्टरनेशनल नेपाल लगायत प्राविधिक परामर्शदातालाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौ ।

अन्तमा, यो योजना सबैका लागि उपयोगी होस भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

....

शुभलक्ष्मी शाक्य (सुनिता)
नगर उपप्रमुख
कीर्तिपुर नगरपालिका, काठमाडौं, बागमति प्रदेश

शुभकामना

नेपालको संविधानको धारा १९६ को उपधारा (१) बमोजिम निर्माण भएको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ (प्रथम संशोधन २०७५), स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०७५ ले प्रत्योजन गरेको अधिकार क्षेत्र भित्र रहि विपद् जोखि व्यवस्थापनको क्षेत्रमा पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरण कार्यहरु गर्नु प्रत्येक पालिकाहरुको दायित्व रहेको छ । नेपाल सरकारले जारी गरेको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन पहिलो संशोधन सहित २०७६ अनुसार विपद् संवेदनशील विकास योजनाहरु निमार्ण गरी विपद् उत्थानशील समुदायको निमार्ण गर्ने हेतुले यस कीर्तिपुर नगरपालिकाले पनि यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२ निमार्ण गरी कार्यान्वय गर्ने पहल गरेको छ ।

कुनै पनि विपद्को घटनाको सृजना प्रकोप, संकटासन्नता र संमुखताको अन्तर्क्रियाबाट सिर्जना हुने यस्तो अवस्था हो जसको सामना गर्न व्यक्ति अथवा समुदायसंग हुदैन जसको प्रतिफल स्वरुप जनधनको क्षति हुन सक्दछ । कुनै पनि विपद्को घटनालाई पुर्णरुपले रोक्न सकिदैन तथापी यसको समयमा नै गरिएको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले यसको प्रभाव र क्षतीलाई न्यूनीकरण गर्न सकिने तथ्यहरु विभिन्न अध्ययन तथा समुदायमा भए गरेका असल अभ्यासहरुबाट हाम्रा सामु स्पष्ट भई सकेका छन । विपद् पूर्वतयारीमा गरेको १ रुपैयाँको लगानीले प्रतिकार्यमा लाग्ने ७ रुपैयाँ बच्ने तथ्य पनि हाम्रा सामु रहेको छ । यसै तथ्यलाई आत्मासाथ गरी यस कीर्तिपुर नगरपालिकाले पनि यस योजनाको कार्यान्वयन मार्फत सामान्य पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी अनि आपत्कालीन प्रतिकार्यहरु जस्तै खोज तथा उद्धार, राहतका माध्यमबाट विपद्बाट प्रभावितहरुको जनधनको क्षति कम गर्न मदद्त पुग्ने छ भन्ने विश्वास लिएको छ ।

अन्तमा, यो विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गर्ने क्रममा सहयोग पुचाउनु हुने नगरकार्यपालिकाका पदाधिकारीहरु, नगर विपद् व्यस्थापन समिति सदस्यहरु, विषयगत समितिका सदस्यहरु, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र तथा सबैसरोकारवालाहरु लगायत प्राविधिक सहयोग गर्ने असल छिमेकी नेपाल/ वर्ल्ड भिजन इन्टरनेशनल नेपाल तथा परामर्श दाताहरु सवैमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौ । यो योजना सबैका लागि उपयोगी श्रोत बन्ने विश्वास सहित हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

....
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
कीर्तिपुर नगरपालिका, काठमाडौं, बागमति प्रदेश

विषय सूची

खण्ड १ परिचय

१. पृष्ठभूमि

१.१ नगरपालिकाको परिचय

१.२ विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पृष्ठभुमी

१.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य

१.४ योजना निमार्ण प्रक्रिया विधि

१.५ योजना कार्यान्वयन रणनितिहरु

१.६ विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा

१.७ विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता तथा औचित्य

खण्ड २ प्रकोप, संकटासन्नता, क्षमता तथा जोखिम विश्लेषण

२.१ कीर्तिपुर नगरपालिकाको रहेका प्रमुख प्रकोपहरु

२.२ विगतका विपदहरुको ईतिहास

२.३ सम्भाव प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र

२.४ कानूनि तथा संस्थागत व्यवस्था

२.५ प्रमुख प्रकोपहरको पहिचान तथा स्तरिकरण

२.६ बिपद् सकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण

२.७ प्रकोप पात्रो ,मौषमी पात्रो, वालि तथा वनस्पती पात्रो

२.८ प्रकोप पुर्वानुमान तथा पुर्वसुचना प्रणाली विश्लेषण

२.९ सरोकारवाल संस्थाहरु

खण्ड ३ विषयगत क्षेत्र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ विषयगत क्षेत्रहरु तथा जिम्मेवारी निकाय

३.२ सामान्य पूर्वतयारी योजना

३.३ पुर्वानुमानमा आधारित पुर्वतयारी योजना

३.४ आपतकालिन प्रतिकार्य योजना

३.५ मानवीय सहयोग सम्वन्धि मापदण्ड

३.६ बन्दोवस्तिका सामाग्री आकंलन तथा आवश्यकता लेखाजोखा

बिबिध

७ अर्थिक स्रोत र उपलब्ध हुने बिधि

८ सहकार्य र समन्वय

९ अनुगमन मुल्याकन तथा सिकाई

१० विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन

११ विषगगत क्षेत्रको स्रोत साधनको अवस्था

अनुसूचीहरु

अनुसूचि १ नगर स्तरिय विपद व्यवस्थापन समितिको विवरण

२ प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा समिति

३ जिल्ला स्थित सरोकारवाला संस्थाहरुको सम्पर्क नम्वर

४ पालिका स्थित जनप्रतिनिधिको नामावली र सर्म्पक नं.

५ प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

परिच्छेद १

१) परिचय, योजनाको पृष्ठभूमि र उद्देश्य

१.१ कीर्तिपुर नगरपालिका परिचय :

कीर्तिपुर नगरपालिका बागमति प्रदेश अन्तर्गत काठमाडौं जिल्लामा पर्दछ । यो नगरपालिकाको उत्तरमा काठमाडौं महानगरपालिका, दक्षिणमा दक्षिणकाली नगरपालिका पूर्वमा वागमती नदी र ललितपुर महानगरपालिका, पश्चिममा चन्द्रागिरी नगरपालिका पर्दछ । कीर्तिपुर काठमाडौ उपत्यकामा रहेको शहरहरु मध्येको एक हो, जुन काठमाडौं देखि ५ कि.मी दक्षिण पश्चिम तथा १२८४ देखि १५२४ मीटरको उचाईमा रहेको छ। विश्वमान चित्रमा यस कीर्तिपुर नगरपालिका अक्षांश २७° ३८' ३७" देखि २७° ४१' ३६" उत्तर तथा देशान्तर ८५° १४' ६४" देखि ८५° १८' ००" मा अवस्थित रहेको छ । साथै, यो नगरपालिका उपोष्ण कटिवन्धीय (Subtropical) जलवायु क्षेत्रमा पर्दछ । यो नगरपालिका काठमाडौं उपत्यकामा पर्ने नगरपालिका हो जुन नेपालको प्रमुख पहाडी उपत्यका हो । यस नगरपालिकामा गर्मी याममा अधिकतम २४ देखि ३२ डिग्री सेल्सियस र हिउँदमा ० देखि २ डिग्री सेल्सियससम्म तापक्रम पुग्ने गरेको पाइँछ । यहाँको औसत वार्षिक तापक्रम १७.७ डिग्री सेल्सियस र वार्षिक वर्षा १४७९ मिलिमिटर रहेको छ । (Climate-Data .org, 2020)

मल्ल कालदेखि नै कला र संस्कृतिबाट धनी हुँदै आएको यस कीर्तिपुर नगरले आधुनिक नेपालको निर्माण गर्ने क्रममा हरेक पाईलामा भाग लिंदै आईरहेको छ । अर्कोतिर प्रत्येक प्रजातान्त्रिक आन्दोलनमा कीर्तिपुरले उल्लेखनिय भूमिका खेल्दै आएको छ । नेवार जातिहरुको मुख्य बसोबास रहेको ऐतिहासिक कीर्तिपुर नगर वि.सं. २०५३ चैत्र १४ गते तत्कालिन आठ गा.वि.स. हरु (लायकु, चिठु बिहार, पालिफल, बाहिरी गाउँ, पाँगा विष्णुदेवी, पाँगा बालकुमारी, चोभार भुतखेल र चम्पादेवी) गाभेर नगरपालिका ऐन, २०४८ अनुसार गठन भएको हो । हाल यस नगरपालिकामा १० वटा वडा रहेको छ । यस नगरपालिकाको कूल क्षेत्रफल १४.७६ वर्ग कि.मी. छ । विक्रम सम्बत २०७८ सालको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार कीर्तिपुरको कूल जनसंख्या ८१,५७८ जना छन् । जसमा पुरुषको संख्या ४३२३६ (५३ प्रतिशत) र महिलाको संख्या ३८३४२ जना (४७ प्रतिशत) रहेको छ । धार्मिक आस्थाका हिसाबले यस नगरपालिकामा सबैभन्दा धेरै हिन्दु ७६%, बौद्ध १९ %, क्रिस्टियन ३ % र अन्य २.४ % रहेका छन । मातृभाषाका हिसाबले नेपाली बोल्ने ५५ %, नेपालभाषा (नेवारी) २७ %, तामाङ्ग ५ %, मैथली २ % र अन्य रहेका छन । यस नगरपालिकामा जनसंख्याको वितरण १० वर्ष मूनी ११.७ % तथा ७० वर्ष माथि ३.६३ % रहेको छ। त्यसैगरी, लैंगिक अनुपात प्रत्येक १०० महिलाको लागि ११२.८३ पुरुष रहेको छ । यस पालिकामा वैवाहिक स्थितिको आधारमा अविवाहित ३९.४ %, विवाहित ५७.४ %, एकल महिला/पुरुष २.८ % र सम्बन्धविच्छेद भएको ०.२ % रहेको छ । यसैगरी, यस नगरपालिकामा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरु कुल जनसंख्याको १.६ % रहेको छ । यस नगरपालिकाको जनघनत्व ५५२७ तथा २४१५० घरधुरी रहेको छ । साथै, यहाँको समग्र साक्षरता ८८.८% रहेका छ भने पुरुष ९४.९% र महिला ८१.८ % रहेको छ ।

कीर्तिपुर शहर व्यावसायिक रुपले भन्ने हो भने विभिन्न औद्योगिक कलकारखानाको साथै सडक यातायात, बजारको व्यवस्था, खानेपानी, विजुली, सञ्चारका साथै नेपालकै सबै भन्दा पुरानो शिक्षण संस्था त्रिभुवन विश्व विद्यालय कीर्तिपुरमा पर्दछ। कीर्तिपुर नगरमा कीर्तिपुर लगायत पाँगा, चोभार, भाजंगल, टौदह, ट्याँङ्गला फाँट, चम्पादेवी, नगाउँ, सल्यानस्थान, नयाँ बजार र भत्क्यापाटी आदी प्रमुख स्थान रहेका छन् । यस शहरको अधिकांश भाग कृषि क्षेत्र र जंगलले ढाकेको छ । यस नगरमा सडक तथा गल्लीहरुको स्थितिका बारेमा भन्ने हो भने उल्लेखनिय विकास भएको पाईदैन । जसमा कालो पत्रे सडक ३५ कि.मीं., ग्राभेल सडक ४० कि.मि., कच्ची सडक ३५ कि.मी. रहेको छ । कीर्तिपुर नगरपालिकाले काठमाण्डौ रिङ्गरोडलाई उत्तर पट्टी छोएको छ भने दक्षिणकाली जानेमा एक किलोमिटर भन्दा पनि कम फरकमा रहेको

छ । बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, र बहुसाँस्कृतिक सम्पदाले भरिपुर्ण यस नगरपालिका ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्विक महत्वका धरोहरले सम्पन्न छ । यहाँका बासिन्दा सबै भन्दा बढि कृषि पेशामा निर्भर रहेको देखिएता पनि अधिकांश ज्याला मजदूरीका अलावा घरेलु उद्योग, पसल-व्यवसाय आदि सञ्चालन गरी जिविकोपार्जन गर्दै आईरहेको पाईन्छ । यो नगर खुल्ला दिसामुक्त, पुर्ण साक्षर र पुर्णखोपयुक्त घोषणा भईसकेको नगरपालिका हो । नेपालकै पहिलो र सबै भन्दा ठूलो विश्व विद्यालय त्रिभुवन विश्वविद्यालय पनि यसै नगरमा पर्दछ भने नेपाल सरकारले घोषणा गरेका आपत्कालीन खुल्ला क्षेत्रहरू मध्य सबै भन्दा ठूलो खुल्ला क्षेत्र (त्रिभुवन विश्व विद्यालय परिसर) पनि यसै क्षेत्रमा रहेको छ ।

कीर्तिपुर नगरपालिकाको ऐतिहासिक चिनारी तथा नगरपालिकाको नामांकरण

नेपालको इतिहासमा कीर्तिपुर एउटा आफ्नो छुट्टै अस्तित्वमा अगाडि बढिरहेको ऐतिहासिक नगर हो । नेपालमा सबै भन्दा पहिलो शासक गोपाल वंश हुन, यिनीहरूलाई ग्वाला भनिन्छ । कीर्तिपुरमा ग्वालाहरूको बस्ती हालसम्म पनि विद्यमान छ । ग्वाः पुखुको नामबाट एक छुट्टै पोखरी पाईन्छ । कीर्तिपुर कै एक ग्वालाको गाईबाट पशुपतिनाथ फेला परेको कुरा गोपाल राज-बंशावलीमा उल्लेख छ । यसरी पशुपतिनाथ पत्ता लगाएर ठूलो कीर्ति र देन दिने काम गरेकोले यस क्षेत्रको कीर्ति ठूलो छ भनि कीर्तिपुर नामाकरण गरिएको कीर्तिपुरबासीको धारणा पाइन्छ ।

कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (किलोमिटरमा)

क्र.स.	देखि	सम्म	किलो मीटर	पलिकाबाट यातायात सुविधा	
				१२महिना सुचारु हुने सडक	कैफियत
१	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. १	१ कि.मि.	रहेको	पक्कि
२	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. २	१ कि.मि.	रहेको	पक्कि
३	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. ३	२ कि.मि.	रहेको	पक्कि
४	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. ४	४ कि.मि.	रहेको	पक्कि
५	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. ५	३ कि.मि.	रहेको	पक्कि
६	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. ६	४ कि.मि.	रहेको	पक्कि
७	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. ७	२ कि.मि.	रहेको	पक्कि
८	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. ८	२ कि.मि.	रहेको	पक्कि
९	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. ९	१.५ कि.मि.	रहेको	पक्कि
१०	कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय	वडा नं. १०	१ कि.मि.	रहेको	पक्कि

राजनैतिक अवस्थिति

कीर्तिपुर नगरपालिका बागमति प्रदेश अर्न्तगत काठमाण्डौ जिल्लामा अवस्थित छ । नेपालको संविधानमा भएको व्यवस्थानुसार वि.सं २०५३ चैत्र १४ गते तत्कालिन आठ गा.वि.स. हरु (लायकु, चिठु बिहार, पालिफल, बाहिरी गाउँ, पाँगा विष्णुदेवी, पाँगा बालकुमारी, चोभार भुतखेल र चम्पादेवी) गाभेर नगरपालिका ऐन, २०४८ अनुसार गठन भएको हो । हाल यस नगरपालिकामा १० वटा वडा रहेको छ । यो नगरपालिका काठमाडौं जिल्ला भित्रको प्रतिनिधि सभा निर्वाचन प्रयोजन अन्तर्गत १० वटा निर्वाचन क्षेत्रहरु मध्ये १० औ. नम्बर क्षेत्र हो भने प्रदेश सभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि तय गरिएका २ निर्वाचनहरु क्षेत्र मध्ये "क" मा पर्दछ ।

धरातलीय अवस्था

कीर्तिपुर नगरपालिका काठमाडौं उपत्यकामा पर्ने नगरपालिका हो जुन नेपालको प्रमुख पहाडी उपत्यका पनि हो । यस नगरपालिकाको धेरै जस्तो भाग समथल भूमि रहेको छ भने केहि भागहरु चम्पादेवी डाँडाको भिरालो प्रकृतिमा पनि अवस्थित रहेको छ । कीर्तिपुरको मुख्य वस्ती तथा चोभार डाँडा माथि अवस्थित रहेको छ ।

जनसंख्याको अवस्था

यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल १४.७६ वर्ग किलोमिटर रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस नगरपालिकाको कुल घरधुरी संख्या २४१५० रहेको छ भने कूल जनसंख्या ८१,५७८ जना छन् । जसमा पुरुषको संख्या ४३२३६ (५३ प्रतिशत) र महिलाको संख्या ३८३४२ जना (४७ प्रतिशत) रहेको छ । यो पूर्ण साक्षर घोषणा भएको पालिका हो । यहाँका अधिकांश मानिसहरु हिन्द् धर्म मान्दछन् । यस नगरपालिकामा बोलिने मुख्य भाषाहरुमा अधिकांशले बोल्ने स्थानीय नेवारी भाषा र नेपाली भाषा हुन् । यस नगरपालिकामा नेवारजातिको वाहुल्यता रहेको पालिका हो ।

वडागत जनसंख्या विवरण तथा क्षेत्रफल

वडा नं.	पुरुष	महिला	जम्मा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
१	३३७७	३००२	६३७९	०.४५
२	४२१७	३८०८	८०२५	०.५५
३	२६३२	२६१७	५२४९	०.३०
४	५४९९	५४५१	१०९५०	३.४१
५	६३१५	५४४५	११७६०	१.२४
६	५५६९	५३१३	१०८८२	४.८७
७	३२४९	२४४२	५६९१	०.३४
८	२०३४	१७१८	३७५२	०.२३
९	४९९६	४११२	९१०८	१.७६
१०	५३५९	४४२३	९७८२	१.५७
जम्मा	**४३२४७**	**३८३३१**	**८१५७८**	**१४.७६**

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

जलवायु :

यस कीर्तिपुर नगरपालिकामा गर्मी याममा अधिकतम १४ देखि ३२ डिग्री सेल्सीयस र उिँदमा न्यूनतम ० देखि २ डिग्री सेल्सीयससम्म तापक्रम पुग्ने गरेको पाइन्छ । यहाँको औसत वार्षिक तापक्रम १७.७ डिग्री सेल्सियस र वार्षिक वर्षा १४७९ मिलिमिटर रहेको छ । (Climate-Data .org, 2020) । मनसुनी वर्षाको प्रभावले सामान्यतया असार देखि आश्विनसम्म कुल वर्षाको ८० प्रतिशतसम्म वर्षा हुने गर्दछ । समुन्द्र सतहबाट १२८४ देखि १५२४ मीटरको उचाईमा रहेको छ । यो नगरपालिका उष्ण कटिवन्धीय (Subtropical) उच्चभुमिको जलवायु क्षेत्रमा पर्दछ । यस क्षेत्रमा चार स्पष्ट ऋतुहरु अनुभव गर्दछ : बसन्त, गर्मी, शरद र जाडो तापमानको विश्लेषण गर्दा विभिन्न कीटजन्य रोगहरु जस्तै इन्फ्लुइञ्जा, डेगीं, मलेरियाको लागि उपयुक्त तापमान रहेको छ ।

नगरपालिकाको वर्षा सम्बन्धी विवरण :

क्र.सं.	महिना	औषत वर्षा (मि.मि.)	कैफियत
१	जनवरी (पौष/माघ)	०	२०८१
२	फेब्रुअरी (माघ/फाल्गुण)	०.५	२०८१
३	मार्च (फाल्गुण/चैत्र)	५	२०८१
४	अप्रिल (चैत्र/बैशाख)	१४	२०८१
५	मे (बैशाख/जेठ)	३२	२०८२
६	जुन (जेठ/अषाढ)	५७	२०८१
७	जुलाई (अषाढ/श्रावण)	१५५	२०८१
८	अगस्ट (श्रावण/भाद्र)	२९७	२०८१
९	सेप्टेम्वर (भाद्र/आश्विन)	३३५	२०८१
१०	अक्टोवर (आश्विन/कार्तिक	५५	२०८१
११	नोभेम्बर (कार्तिक/ मंसिर)	१८	२०८१
१२	डिसेम्बर (मंसिर/पौष)	६	२०८१

श्रोतः जलवायु तथा मौषम विज्ञान विभाग तथ्यांक-२०८१

जल तथा मौसम विज्ञान विभागद्वारा जारी गरिएको मनसुन ऋतुको हावापानी आँकलन अनुसार १८ जेष्ठ देखि १४ असोज, २०८२ सम्मको चार महिनाको मनसुन ऋतुमा देशका अधिकाँश स्थानमा सरदर भन्दा बढि वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ । यस वर्ष वागमती प्रदेशको उत्तरी भू-भागमा सरदर भन्दा वढी वर्षा हुने संभावना ४५% देखि ५५% रहेको छ । त्यसैगरी, अधिकतम तापक्रमको आँकलन अनुसार बागमती प्रदेशको मध्य भू-भागमा सरदर भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम रहने संभावना ५५% देखि ६५% रहेको छ । यही अवधिमा न्यूनतम तापक्रम देशभर सरदर भन्दा बढी हुने

सम्भावना रहेको आँकलन गरिएको छ । बागमती प्रदेशको अधिकाँश मध्य भू-भागमा न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम रहने संभावना ३५% देखि ४५% रहेको छ ।

नदिनाला र ताल तलैयाः

यस कीर्तिपुर नगरपालिमा मुख्य तया दुईवटा नदीहरु रहेका छन जसमा बागमाति नदि र बल्खुखोला जुन जलश्रोतको हिसावले मझौला र सानास्तरका नदीहरु रहेका छन् ॥ यी नदीहरुमा सिचाईको सम्भावना खासै रहेको पाईदैन । यस नगरपालिकामा सिमसारको रुपमा टौडह मूख्य रुपमा रहेको छ जहाँ जाडो याममा साईवेरिया देखि चराहरु आएर बस्ने गरेको पाईन्छ ।

क्र.सं.	नाम	अवस्थिति	किसिम
१	वागमति नदि	वडा नं ६, ७, १०	ठुला
२	बल्खु खोला	वडा नं. १, २, ३,४	साना
३	टौदह	वडा नं ६	
४	बोसन खोला	वडा नं. ४, ५, ६	साना

कीर्तिपुर नगरपालिकामा हाल संचालनमा रहेका मुख्य सडकहरुको विवरण :

क्र.स.	**सडकको नाम**	**अनुमानित लम्बाई कि.मी.**	**स्थान**
१	कीर्तिपुर-चक्रपथ	२.७५	वडा नं. १, २, ३, १०, र ९
२	कीर्तिपुर-पाँगा	२	वडा नं. ९ र ८
३	पाँगा-चोभार	२	वडा नं. ५,६र ७
४	कीर्तिपुर-नयाँपाटि	३	वडा नं. ९ र ५
५	कीर्तिपुर-टौदह	५	वडा नं. ९,१० र ६
६	कीर्तिपुर-सिता पेट्रोल पम्प	२	वडा नं. १ र १०
७	कीर्तिपुर-मैत्रीनगर	२	वडा नं. १, २ र १०

१.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले विपद् व्यवस्थापन स्थानीय तहको एकल अधिकार सूचीको रुपमा सूचीकृत गरेको छ । सवैधानिक व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न संध, प्रदेश र स्थानीय तहमा नीति, ऐन, नियम तथा निर्देशिकाहरु तर्जुमा भएका छन् । साथै विपद् व्यवस्थापनका लागि केन्द्र देखि समुदाय तहसम्म विभिन्न संस्थागत संरचना गठन गरी क्रियाशील रहेका छन् । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति पनि यस्तै संरचना अन्तर्गत गठन गरी क्रियाशील रहेका छन् । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति पनि यस्तै संरचना मध्येको एक हो । स्थानीय तहमा हुने विपद् व्यवस्थापनको सन्दर्भमा यस समितिको महत्वपूर्ण भूमिका रहेका हुन्छ । स्थानीय तहमा गरिने विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्पन्न गर्न समितिले यस सम्बन्धी छुट्टै योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने हुन्छ। विद्यमान कानूनी व्यवस्था अनुरुप समेत स्थानीय तहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक रहेको छ ।

जलवायु परिवर्तन तथा अन्य विभिन्न कारणबाट संसारमा प्रकोप जोखिमको अवस्थामा वर्षेनी बृद्धि हुने गरेको छ। यस कीर्तिपुर नगरपालिका पनि यस्ता प्रकोप जोखिमहरुबाट अछुतो रहन सकेको छैन । यस नगरपालिकामा विपद्बाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न, विपद्को प्रतिकार्य र पुनर्लाभलाई गति दिन र यस कार्यमा सरोकारवालाहरु बीचको समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा आवश्यक देखिएको छ ।

प्रस्तुत सन्दर्भमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (२) को खण्ड (न) र नेपाल सरकारबाट जारी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६ अनुरुप यस कीर्तिपुर नगरपालिकाले यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ ।

१.३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य

यस कीर्तिपुर नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापनको पूर्वतयारी र यस सम्बन्धी प्रतिकार्यलार्य प्रभावकारी बनाई सम्भावित जनधनको क्षति कम गर्नु यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ। यसका अन्य उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन ।

क) विपद् प्रतिकार्यका लागि विषयगत क्षेत्रहरुको भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण गर्नु,
ख) विपद् प्रतिकार्यका लागि मुख्य जिम्मेवार तथा सहयोगी निकायहरुको पहिचान र अद्यावधिक गर्नु,
ग) विपद्को लेखाजोखा, विगतमा घटेका विपद्का घटनाहरुको तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषणका आधारमा जोखिम सूचित योजना तर्जुमा गर्नु,
घ) विपद् प्रतिकार्यका लागि सामान्य पूर्वतयारी पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु तय गर्नु, र
ङ) विपद् प्रतिकार्यका लागि हाल उपलब्ध श्रोत, साधन र जनशक्तिको लेखाजोखा एवम् सम्भावित विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्षमताको आँकलन, प्रक्षेपण र प्रबन्ध गर्नु ।

१.४ योजना निमार्ण प्रक्रिया विधि

विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना मार्गदर्शन २०७६ ले स्थानीय निकायको विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व र विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको क्षेत्रमा संलग्न निकाय तथा विषयगत क्षेत्रको सहभागितामा विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । सोहि व्यवस्था अनुसार कीर्तिपुर नगरपालिकाकाले सहभागितामूलक प्रक्रिया अपनाई विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरेको छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्दा अवलम्वन गरिएको प्रक्रियागत ढाँचा देहाय बमोजिम रहेको छ। कीर्तिपुर नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्नका लागि तल उल्लेख गरिए बमोजिमका प्रक्रियाहरु अवलम्बन गरिएको थियो ।

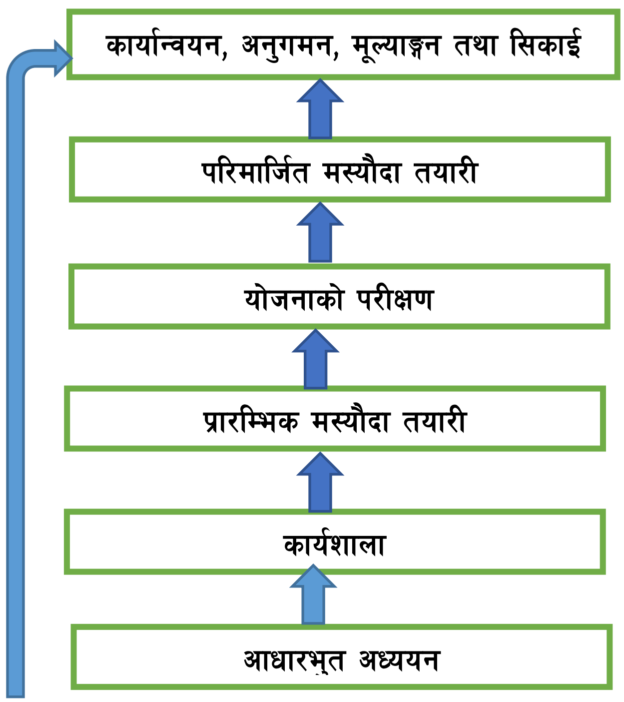

कीर्तिपुर नगर विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्नको लागि नगर विपद् व्यवस्थापन समितिको २०८२ जेष्ठ २६ गते बैठकको आयोजना गरिएको थियो । उक्त बैठकले योजना तयारीको लागि आवश्यक सात बटा विषयगत क्षेत्रहरुको निर्धारण गरिएको थियो ।

१. आपतकालिन सचार, समन्वय खोज तथा उद्धार
२. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा
३. स्वास्थ्य तथा पोषण
४. खानेपानी तथा सरसफाइ
५. आपत्कालिन शिबिर व्यवस्थापन, गैर खाद्य सामाग्री तथा शिघ्र पुर्नलाभ
६. संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा
७. आपत्कालीन शिक्षा

ख) वडास्तरीय परामर्श बैठक

कीर्तिपुर नगरपालिका अन्तर्गत रहेका १० वटा वडा कार्यालयमा २७ देखि ३० जेष्ठ २०८२ सम्म वडाहरुमा परामर्श बैठकहरुको आयोजना गरी वडामा विगतमा घटेका प्रमुख विपद्का घटनाहरु तथा सोबाट भएको क्षतिको विवरणहरु एवंम उक्त वडामा रहेका प्रमुख प्रकोपहरुको विवरणहरु संकलन गर्ने कार्य गरिएको थियो । साथै, उक्त वडाहरुमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि भएका योजनाहरु तथा सामग्रीहरुको सूची संकलन गरिएको थियो ।

ग) विषयगत क्षेत्रहरुको बैठक

निर्धारित विषयगत क्षेत्रहरु अन्तर्गत सरोकारवालाहरुको पहिचान, सामान्य पूर्वतयारी योजना, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना, आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनामा गतिविधिहरु उक्त क्षेत्रहरुसंग सम्बन्धित रही श्रौतहरुको आँकलन, आवश्यकताको लेखाजोखा आदी विषयवस्तुहरुमा छलफल गर्नको लागि विपद् व्यवस्थापन शाखाको अगुवाईमा ०८ असाढ २०८२ का दिन बैठकको आयोजना गरिएको थियो ।

घ) विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तयार

विषयगत क्षेत्रहरुको छलफल र दोस्रो श्रोतहरुबाट उपलब्ध तथ्याङ्क/सूचनाहरुको संकलन गरि सोको विश्लेषण एवं संशलेषण गरी यस कीर्तिपुर नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तयार गरिएको थियो ।

ङ) पृष्ठपोषण संकलन र अन्तिम मस्यौदा तयारी

पाचौं चरणमा तयार गरिएको नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा उपर २०८२ असाढ १२ गते नगर विपद् व्यवस्थापन समिति, विभिन्न सरोकारवाला निकाय, संघ संस्था र व्यक्तिहरू साथै विपद्सँग सरोकार राख्ने सरोकारवालाहरु माझ मस्यौदा प्रस्तुतीकरण गरियो । साथै त्यसै कार्यक्रममा छुटेका सुचना तथा तथ्यांकहरुलाई सुनिश्चीत गर्ने र सोही कार्यक्रममा उक्त योजनामा आएका सुझाव तथा सल्लाहहरुलाई समावेश गर्ने भन्ने अनुरुप स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक मार्फत अनुमोदन पनि गरियो ।

योजनाको सीमा :

यो योजना तर्जुमा गर्दा सहभागितामूलक प्रकृयाका माध्यमबाट गरिएको छ । यस प्रक्रियामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सम्पूर्ण सदस्यहरु, पालिका स्थित विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय गैह्रसरकारी संस्थाका प्रतिनिधि, आमसञ्चार माध्यममा कार्यरत पत्रकारहरुको सहभागिता रहेको थियो । तर योजना तर्जुमा गर्दा देखिएका केही सीमाहरु निम्न अनुसार छन् ।

- तथ्याङ्क संकलनको क्रममा विगतका वर्षहरुमा भएका विपद्का घटनाहरु तथा त्यसबाट भएको क्षतिको सम्पूर्ण यथार्थ विवरण प्राप्त गर्न कठिनाइ भएकोले स्थानीय तहहरुको संकटासन्नताको स्तर निर्धारण, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा, विपद् जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधिहरु निर्धारण गर्दा केही लचकता अपनाइएको छ ।
- यस योजना अन्तर्गत निर्धारण गरिएका गतिविधिहरुको कार्यन्वयनका लागि बढी मात्रामा बाहिरी श्रोतको भर पर्नु पर्ने अवस्था देखिन्छ । जसले गर्दा बाह्य श्रोत प्राप्त नभएमा योजनाको कार्यान्वयनबाट अपेक्षित उपलब्धि प्राप्त नहुन सक्छ ।
- पालिकामा उपलब्ध सिमित स्रोत र साधनबाट विभिन्न प्रकोपहरुबाट हुने क्षति न्यून गर्न तथा विपद्बाट प्रभावित परिवारहरुको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न चुनौती रहेको छ ।

- यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२ पालिकामा रहेका २४,१२५ घरघुरी मध्ये २५० वटा घरघुरी लागि सहयोग गर्न सकिने लक्ष्यका साथ यो योजना तयार गरिएको छ ।

१.५ योजना कार्यान्वयनका रणनीतिहरु

क) विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई नगर विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत नगर कार्यपालिका परिषदबाट अनुमोदन गरेर बैधानिकता प्राप्त गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

ख) आपत्कालीन प्रतिकार्यको लागि गरिने पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रममा विषयगत क्षेत्रमा रहेका दक्षता, ज्ञान, सीप र विधिको प्रयोगको लागि समन्वयमा जोड दिइनेछ ।

ग) स्थानीय ज्ञान, सीप, विधि, प्रविधि र श्रोत तथा साधनहरुको अधिकतम उपयोग गरी यस योजनालाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।

घ) आपत्कालीन अवस्थामा प्रतिकार्यका गतिविधिहरुमा एकरुपता ल्याई दोहोरोपन नहुने गरी उपलब्ध श्रोत तथा साधनहरुको सदुपयोग गरी समन्वयत्मक तथा पारदर्शी तरिकाले समयमा नै विपद्मा परेका परिवारलाई विषयगत क्षेत्र अवधारणा अनुसार एकद्वार प्रणाली मार्फत मानवीय सहयोग उपलब्ध गराइने छ ।

ङ) योजना तयार भई कार्यान्वयनमा आएपछि नगर विपद् व्यवस्थापन समितिबाट कार्यान्वयनको प्रभावकारी अनुगमन, सुपरीवेक्षण तथा मूल्याकंन गरिने छ ।

च) नगरपालिकाको कुनै पनि क्षेत्रमा उत्पन्न विपद्का कारण संकटासन्नता, क्षमता र जोखिममा आउन सक्ने परिवर्तनलाई मध्यनजर गर्दै प्रत्येक वर्ष योजनाको पुनरावलोकन तथा समिक्षा गरी अध्यावधिक गरिने छ ।

१.६ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा

यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा पश्चात निम्न उपलब्धिहरुको अपेक्षा गरिएको छ :

क) संकटासन्न समुदाय एवं क्षेत्रहरु पहिचान भई प्रकोप जोखिम नक्शाङ्कन तयार हुनेछ,

ख) मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संघ-संस्थाहरु पहिचान भई स्रोत र साधनको आँकलन हुनेछ, विषयगत क्षेत्रहरुको आकस्मिक योजना निमार्ण भई प्रतिकार्यका लागि सरल दस्तावेज निर्माण हुनेछ,

ग) विपद् प्रभावितहरुलाई तत्काल उद्दार तथा राहत सेवा पुर्‍याउन सरल उपायहरु अवलम्बन गर्न सजिलो पार्नेछ,

घ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्न सरोकारवालाहरु वीच समन्वयात्मक संयन्त्रको निर्माण भई विपद्को समय र विपद् पश्चात तत्काल प्रतिकार्य गर्न सहज हुनेछ ।

ङ) विपद्को समयमा स्थानीय निकाय तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधीलाई अघि बढाइने छ ।

१.७ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता र औचित्य

विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सहयोगको आवश्यकता पर्दछ र सहयोग कार्यलाई जतिसक्दो छिटो र छरितो गराउनु पर्दछ जसले गर्दा थप क्षति हुनबाट बचाउन सकिन्छ । विपद् जोखिम व्यवस्थापनका ३ वटा चरणहरु हुन्छन् । पहिलो चरण विपद् अघि गरिने व्यवस्थापन पूर्वतयारी र क्षति न्यूनीकरणका कार्यहरू पर्दछन् दोस्रो चरणमा पुर्वनुमानमा आधारित पुर्वतयारी तेश्रो चरणमा आपत्कालीन प्रतिकार्य जस्मा विपद् पछिको उद्धार तथा राहत, पुनर्स्थापना र पुनर्निमाणका गतिविधिहरू, राहत प्रतिकार्यमा गरिने लगानी र प्रतिफलभन्दा विपद् पूर्व न्यूनीकरण र पूर्वतयारीका गतिविधिहरु संचालन गर्न सकिएमा विपद्पश्चात हुने असर ७ गुणाले कम हुन्छ भने मान्यता अध्ययनहरूले देखाएको छ । यद्यपि विपद्लाई कुनै सावधानी वा लगानीले जोखिममुक्त बनाउन भने कठिन छ । तर पनि विपद्पूर्व गरिने न्यूनीकरण र पूर्वतयारीका कार्यहरूलाई महत्वका साथ कार्यान्वयन गरिनु पर्दछ । यो योजना मुख्यतः नगरपालिका भित्र हुनसक्ने विभिन्न प्रकोपका घटनाहरु जस्तै : भूकम्प, वाढी, पहिरो, आगलागी, सडक दुर्घटना, महामारी, जनावर आतङ्क, असिना, चटचाङ्ग आदीबाट प्रभावित समुदायमा न्यूनतम मानवीय सहायताहरू पूर्ति गर्नका निमित्त समयमै र समन्वयात्मक ढंगले मानवीय सहयोग उपलब्ध गराई विपद्बाट हुने तत्कालिन असरहरूलाई कम गराउने औचित्यका साथ तयार गरिएको छ ।

खण्ड-२
प्रकोप, सकटासन्नता, क्षमता तथा जोखिम विश्लेषण

२.१ कीर्तिपुर नगरपालिकाको प्रमुख प्रकोपहरु

विगत ५ वर्षमा यस कीर्तिपर नगरपालिकाको प्रमुख प्रकोपहरुको विश्लेषण गर्दा खेरी भूकम्प, आगलागि, सडक दुर्घटना, पहिरो, महामारी, चटचाङ, बाढि र जनावर आतंङ्क आदी रहेका छन । विशेषत वर्षायाममा विपद् तथा महामारीको कारण स्वास्थ्य जोखिम बढेको देखिन्छ । विभिन्न प्राकृतिक प्रकोप, महामारीजन्य सरुवा रोग तथा किटजन्य रोगहरुले गर्दा नगरपालिकाको ठुलो जनसंख्यामा भाइरल ज्वरो, डेगीं, झाडापखाला, तथा अन्य संक्रामक रोगहरुको जोखिम बढिरहेको छ। सामान्यतया, भूकम्पको जोखिम पुरै नगरपालिकामा रहेको छ भने पहिरोको मध्यम जोखिम विशेष गरेर वडा नं ४ मा रहेको छ । त्यसैगरी, नगरपालिकामा सबै सडकमा सडकपेटी नहुदाँ सडक दुर्घटनाको उच्च जोखिम र आगलागिको न्यून जोखिम पुरै नगरपालिकामा रहेको छ। यस नगरपालिकाको वडा नं. २, ४ र ६ मा बाढीको मध्यम जोखिम रहेको छ । त्यसैगरी, स्वास्थ्य महामारीको हिसावले कोभिड्-१९, मौसमी ईन्फ्लुइन्जा, डेगीं, मलेरियाको मध्यम जोखिम रहेको पाईन्छ भने अन्य महामारीको जोखिम न्यून मात्र रहेको अवस्था छ । तथापी, यस नगरपालिकामा टि.वी. को उच्च जोखिम रहेको पाईएको छ भने सर्पदंशको जोखिम मध्यम रहेको छ। हाल आएर कीटनाशक औषधि/रसायनिक मलको बढदो प्रयोगको कारण खाद्य प्रदुषणको जोखिम मध्यम रुपमा बढिरेको पाईएको छ । विगत एक दुई वर्षको अवस्थालाई केलाउदा वायु प्रदुषण पनि उच्च जोखिमको रुपमा देखिएको अवस्था छ ।

२.२ विगतका विपद्हरुको ऐतिहास

नगरपालिकाका बिभिन्न क्षेत्र तथा समुदायमा विगतमा कुन प्रकोपबाट कस्तो विपत्ति परेको थियो भन्ने जानकारी लिन विपद्को ऐतिहासिक समयरेखा तयार गरिएको हो । जसबाट यस नगरपालिकामा प्रकोपको दोहोरिने प्रवृति तथा यसले गर्ने क्षति तथा असरका बारेमा जानकारी तयार गर्न सकिन्छ । सोही अनुरुप कार्यक्रममा समुदायका जेष्ठ नागरिकहरु वडा कार्यालयसंग सहभागि छलफल तथा अन्तर्क्रिया गरी ऐतिहासिक समय रेखा तयार पारिएको छ जसका आधारमा पालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

प्रकोपको किसिम :- भूकम्प

क्र.स.	प्रकोप	साल र महिना	स्थान टोल	वडा नं.	भौतिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानवीय क्षती	प्राकृतिक क्षति	आर्थिक क्षती	सुचना पुष्टाईका आधार
१	भुकम्प	२०४५, २०६८		१	सामान्य धक्का मात्र महशुस					
२	भुकम्प	२०७२		१	०२ बिधालय	०	०	०	०	
३	भुकम्प	१९९०, २०४५, २०६५		२	केही घर सामान्य चर्केको, मन्दिरमा क्षति पुगेको					

४	भुकम्प	२०७२		२	केही घर सामान्य चर्केको,	०	०	०	०	
५	भुकम्प	२०७२		३	१ वटा विद्यालय आशिंक क्षति	०	०	०	०	
६	भुकम्प	२०७२		४	५००घरघुरी आशिंक क्षति	०	०	०	०	
७	भुकम्प	२०७२		४	२ वटा विद्यालय आशिंक क्षति	०	०	०	०	
८	भुकम्प	२०६८		५	केही घरहरू चर्किएको २ घर भत्किएको					
९	भुकम्प	२०७२		५	०२ बिद्यालय	०	१७	०	०	
१०	भुकम्प	२०८१		५	१ घर	०	०	०	०	
११	भुकम्प	२०६८		६	घरहरू चर्किएको					
१२	भुकम्प	२०७२		६	१ घर	०	०	०	०	
१३	भुकम्प	२०७२		७	०२ बिधालय	०	१७	०	०	
१४	भुकम्प	२०८१		७	१ घर	०	०	०	०	
१५	भुकम्प	२०६८		८	घरहरू चर्किएको					
१६	भुकम्प	२०७२		८	१० घर आशिंक क्षति	०	२	०	०	
१७	भुकम्प	२०७२		९	५ घर आशिंक क्षति	०	१	०	०	
१८	भुकम्प	२०७२		१०	४ घर आशिंक क्षति	०	३	०	०	
१९	भुकम्प	२०४५, २०६८		१०	सामान्य घर क्षती	०	०	०	०	

प्रकोपको किसिम :- वाढी पहिरो

क्र.स.	प्रकोप	साल र महिना	स्थान टोल	वडा नं.	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	मानवीय क्षति	प्राकृतिक क्षति	आर्थिक क्षति	सुचना पुष्टाईका आधार
१	वाढी	२०५४		१	बाटो भत्कनुका साथै घरघरमा पानी पसेको थियो	०	०	०	०	
२	पहिरो	२०५६		१	अरविट कलेज नजिक पहिरो गएको	०	०	०	०	

३	पानीमा डुवेर	२०८८		१		०	०	०	०	
४	बाढि	२०५०, २०५८		२	३ घरमा क्षति पुगेको प्लास्टिक उद्योगमा पूर्ण क्षति	०	०	०	०	
५	बाढि	२०८१		२	४० घर डुवान	०	०	०	०	
६	बाढि	२०४९, २०५८		३	जनधनको क्षति, १ घरमा पूर्ण रुपमा क्षति					
७	गमला खसेर	२०८२		३		०	१	०	०	
८	माटो खानी ढिस्को झरेर	२०४८		४		२	०	०	०	
९	पहिरो	२०३८		४	५ घरमा क्षति	०	०	०	०	
१०	बाढि	२०५०			खेतीवारी कटान	०	०	०	०	
११	खोलामा डुब्बेर मृत्यु	२०५०		४		०	५	०	०	
१२	डुवेको	२०४०		५		०	१	०	०	
१३	पहिरो	२०४०		६	नियमित सामान्य पहिरो जाने गरेको	०		०	०	
१४	पहिरो	२०५९, २०६०		६	चोभार हिमाल सिमेन्ट नजिक पानी जमेर पोखरी बनेकोमा पौडी खेल्दा	०	७	०	०	
१५	बाढि	२०६७		६	घर भत्किएको	०	१	०	०	
१६	बाढि	२०३९		६		०	१	०	०	
१७	पहिरो	२०५८		६	५ घर जोखिममा, खेतियोग्ग जमिनमा असर पुगेकोपाण्डे छापमा	०	०	०	०	
१८	पहिरो	२०६९		७	जग्गा जमिन, १४ घर जोखिममा	०	०	०	०	
१९	रुख ढलेर	२०८०		१०	०	०	१	०	०	

प्रकोपको किसिम :- आगलागी

क.स.	प्रकोप	साल र महिना	स्थान टोल	वडा नं.	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	मानवीय क्षति	प्राकृतिक क्षति	आर्थिक क्षति	सुचना पुष्टाईका आधार
१	आगलागी	२०७९		१	१ घर	०	०	०	०	
२	आगलागी	२०६५, २०७६		१	४ वटा घरमा राखिएका अन्न लत्ता कपडा तथा काठ पराल जलेको	०	०	०	०	
३	आगलागि	२०३८		३	२० घरघुरी पुर्ण क्षति	०	०	०	०	
४	आगलागि	२०३७		३	१ घर पुर्ण रुपमा क्षति	०	०	०	०	
५	आगलागि	२०५५		३	१ घर पुर्ण रुपमा क्षति	०	०	०	०	
६	आगलागि	२०५४		४	०	०	२	सामुदायिक वन	०	
७	आगलागि	२०६८		५	०	०	२	सामुदायिक वन	०	
८	आगलागि	२०६५		७		०	१	०	०	
९	आगलागि	२०४५, २०४८, २०६४, २०६९		१०	भौतिक सामग्रीको क्षति, घरमा पूर्ण रुपमा क्षति, कपास उद्योगमा पूर्ण क्षति	०	०	०	०	

प्रकोपको किसिमः- सडक दुर्घटना

क.स.	प्रकोप	साल र महिना	स्थान टोल	वडा नं.	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	मानवीय क्षति	प्राकृतिक क्षति	आर्थिक क्षति	सुचना पुष्टाईका आधार
४	सडक दुर्धटना	२०६९		१	०	२	०	०	०	वडा कार्यालय

२	सडक दुर्घटना	२०७९		१	०	२	१	०	०	वडा कार्यालय
३	सडक दुर्घटना	२०७९		३	०	१	२	०	०	वडा कार्यालय
	सडक दुर्घटना	२०७०		७	०	१	०	०	०	वडा कार्यालय

प्रकोपको किसिमः- चट्याङ र कोभिड

क्र.स.	प्रकोप	साल र महिना	स्थान टोल	वडा नं.	भौतिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानवीय क्षती	प्राकृतिक क्षति	आर्थिक क्षती	सुचना पुष्टाईका आधार
१	चट्याङ	२०३३		४	१२ जना घाईते	०	२	०	०	
२	चट्याङ	२०४०		४	बाख्रा, रूख तथा विद्युत	०	०	०	०	
३	कोभिड	२०७९		४	०	०	७	०	०	
४	कोभिड	२०७९		५	०	०	३	०	०	
५	चट्याङ	२०५०, २०६९		५	विद्युतिय सामग्रीमा असर	०	०	०	०	
६	चट्याङ	२०३८		६	१ घाईते	०	०	०	०	
७	कोभिड	२०७९		७	०	०	३	०	०	
८	कोभिड	२०७९		९	०	०	१०	०	०	
९	कोभिड	२०७९		१०	०	०	४	०	०	
१०	चट्याङ	२०५५		१०	०	०	१	०	०	

(स्रोत : कीर्तिपुर नगरकार्यपालिका तथा वडा कार्यालय)

१ कीर्तिपुर नगरपालिकामा संभावित स्वास्थ्य महामारीको सूची

(क) एन्फ्लुइञ्जा वा भाईरल ज्वरो (वर्ड फ्लु, स्वाइन फ्ल)
(ख) कोभिड १९ संक्रमण
(ग) डेगीं
(घ) झाडापखाला
(ङ) दादुरा
(च) हैजा
(छ) क्षयरोग
(ज) नसर्ने रोगहरुको सुस्त महामारी (सुगर, प्रेशर एवं धमनी, श्वासप्रश्वास तथा क्यान्सर)
(

२.३ सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र

यस नगरपालिकाका वडा नं ४ का केही बस्ति, कृषि, वन क्षेत्रहरू पहिरोको जोखिममा रहेका छन् । भने बाढी, हावाहुरी, असिना, जंगली जनावर आतंक चट्याङ आगलागि र भुकम्प प्राय सबै वडाहरूमा असर पर्न सक्छ ।,

२.४ कीर्तिपुर नगरपालिकामा भएका कानुनी तथा संस्थागत व्यवस्था

कीर्तिपुर नगरपालिकामा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) का आधार एवं कीर्तिपुर नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन

गर्न बनेको ऐन २०७६ अनुसार नगर विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ । समितिमा हाल रहेका पदाधिकारीहरूको विवरण अनुसूची १ मा संलग्न गरिएको छ।

नगरपालिकामा विपद् ब्यवस्थापन शाखा स्थापना गरिएको छ। यसैगरी, १० वटै वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ। साथै, प्रत्येक वडाहरुमा समुदायस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गर्ने पहल पनि भई रहेको छ। नगरपालिकामा विपद् ब्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ।

नगरपालिकास्तरमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, ऐन तथा आवश्यक अनुसार मार्गदर्शनहरू बनेका छ

क.सं.	प्रतिवेदनको नाम	पुर्व अभ्यासहरु	मुख्य सिकाइ	सुझाव
१	विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा ब्यवस्थापन ऐन २०७६	विपद् ब्यवस्थापनका क्षेत्रमा काम गर्न सहयोगी वन्ने	समग्र विपद् ब्यवस्थापन काम गर्न सहज भएको	कार्यान्वयनका लागि थप सहजिकरणको आवश्कता छ।
२	प्रकोप ब्यवस्थापन कोष (विपद्) सञ्चालन निर्देशिका २०७८		राहत वितरण गर्न सहज भएको	
३	राहत वितरण मापदण्ड २०७९		राहत वितरणमा सहज तथा वास्तविक प्रभावित ले राहत वितरणमा एकरुपता भएको	प्रभावकारी राहत वितरणमा सहयोग गरेको।
४	भवन निर्माण आचार सहिंता २०७४		भवन आँचार सहिता अनुसार नयां सरचना वनाउन पहल गर्नुपर्ने	अनिवार्य प्राविधिकको उपस्थिति हुनु पर्ने
५	कीर्तिपुर नगरपालिकाको स्वास्थ्य आकस्मिकता योजना २०८०		संम्भावित महामारीको जोखिमको आधारमा नगर स्वास्थ्य शाखाले क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने	सरोकारवालाहरु सबैलाई सहभागी गराई एकत्रित प्रतिकार्य गर्दा प्रभावकारी हुने

२.५ **प्रमुख प्रकोपहरुको पहिचान तथा स्तरीकरण :**

काठमाण्डौ जिल्ला कीर्तिपुर नगरपालिका विगत ५ बर्षमा विपद्वाट प्रभावित जनसंख्या तथा धनजनको क्षतिको विवरण कीर्तिपुर नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति/विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडास्तरिय विपद् व्यवस्थापन समितिवाट संकलन गरिएको छ । विगतका बर्षहरुमा गरिएका कार्यशालाका प्रतिबेदनहरु जसमा साविकका गाविसका आवाधिक योजना कीर्तिपुर नगरपालिकाका सवल पक्षहरु तथा अवसरहरु हुदाँ हुदै पनि विकाससंग सम्वन्धित चुनौतीहरु पनि छन् । यस्ता विकाससंग सम्वन्धित पक्षहरुलाई मानिसहरुले प्राकृतिक विपद्हरुको सामना कसरी गर्छन भन्ने कुरालाई निर्धारण गर्दछन् ।

यस नगरपालिकाको प्रकोप, संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण नगरस्तरीय विपद् ब्यवस्थापन समितितथा वडास्तरीय विपद् ब्यवस्थापन समितिहरुसंग बैठकको आयोजना गरी अन्तक्रियात्मक छलफलको माध्यमबाट विश्लेषण गरिएको छ । नगरपालिका सवै वडा तथा समुदायमा प्रायगरी सवै प्रकोपहरु मिल्दाजुल्दा छन । तर वडा नं १ मा वाढी, वडा नं २,

५, ७, ८, ९ र १० मा सडक दुर्घटना वडा नं. ३ आगलागि वडा नं. ४ तरकारी बारीमा विषादीको प्रयोग वडा नं. ६ मा पहिरो तथा खोला कटान एक नम्वरको प्रकोपमा रहेका छन भने समस्याहरु पनि सबै वडाहरुमा लगभग उस्तै उस्तै खालका देखिएका छन भने वडाहरुको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणको आधारमा गरिएको समुदायसंगको छलफल तथा सुचना र सोही अवसरमा तयार गरिएको वडाको जोखिम नक्सांकनको आधारमा १० वटै वडामा सहभागितामुलक प्रकोप स्तरीकरण गर्दा वडागत रुपमा फरक फरक रुपमा प्रकोप देखिन गएका छन । वडागत रुपमा प्रकोप स्तरीकरण अनुसार सडक दुर्घटना प्रमुख प्रकोपको रुपमा देखिएको छ । गत वर्ष वाढी प्रमुख प्रकोप रुपमा रही ठुलो रुपलिएको थियो भने यो वर्ष पहिरो र बाढी मुख्य प्रकोपका रुपमा रहन गएको छ । साथै पालिकामा रहेका प्रकोपलाई निम्नानुसार स्तरीकरण गरिएको छ ।

नगरपालिकामा रहेका प्रमुख प्रकोपहरु :

यस नगरपालिका अर्न्तगत रहेका प्रमुख प्रकोपहरु र त्यसको प्राथमिकतालाई हेर्दा पहिलो भुकम्प, दोश्रा आगलागि र तेश्रो बाढी रहेको छ । त्यसैगरी, सडक दुर्घटना, हावाहुरी, पहिरो, जगली जनावर चट्याङ क्रमशः चौथो, पाँचौं र छैठौं, प्राथमिकतामा राखिएका छन् ।

कीर्तिपुर नगरपालिकाको प्रकोप स्तरीकरण

प्रकोप	आगलागि	बाढी	पहिरो	सडक दुर्घटना	चटचाङ	हावाहुरी	जनावर आतंक
आगलागि		आगलागि	आगलागि	आगलागि	आगलागि	आगलागि	आगलागि
बाढी			बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
पहिरो				सडक दुर्घटना	पहिरो	हावाहुरी	पहिरो
सडक दुर्घटना					सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना
चटचाङ						हावाहुरी	जनावर आतंक
हावाहुरी							हावाहुरी
जनावर आतंक							
जम्मा अंक	६	५	२	४	०	३	१
स्तरिकरण	पहिलो	दोश्रो	पाचौं	तेश्रो	सातौं	चौथौं	छटौं

वडामा रहेका प्रमुख प्रकोपहरु :

नगरपालिकाका सवै वडा तथा समुदायमा प्रायगरी सवै प्रकोपहरु मिल्दाजुल्दा छन । तर वडा नं १ मा वाढी, वडा नं २, ५, ७, ९ र १० मा सडक दुर्घटना, वडा नं. ३ र ८ मा आगलागि, वडा नं. ४ मा तरकारी वारीमा प्रयोग हुने विषादी वडा नं. ६ मा पहिरो तथा खोला कटान एक नम्वरको प्रकोपमा रहेका छन ।

कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं १ देखि १० सम्म गरिएको प्रकोप स्तरिकरण

वडा नं.	वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिद्धारा वडास्तरीय प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण जोडा विधि मार्फत					
	१	२	३	४	५	६
१	बाढी	सडक दुर्घटना	हावाहुरी	आगलागि	महामारी	
२	सडक दुर्घटना	बाढि	पहिरो	आगलागि	हावाहुरी	
३	आगलागि	सडक दुर्घटना	वाढि खोला कटान	हावाहुरी		
४	बिषादी	बाढी	सडक दुर्घटना	आगलागि	पहिरो	जगलीजनावर
५	सडक दुर्घटना	हावाहुरी	आगलागि	पहिरो	महामारी	
६	पहिरो खोला कटान	बाढि	सडक दुर्घटना	आगलागि	जनावर आतंक	चट्याङ
७	सडक दुर्घटना	हावाहुरी	आगलागि	पहिरो	महामारी	
८	आगलागि	सडक दुर्घटना	जिर्णभवन	माहामारी	चट्याङ	
९	सडक दुर्घटना	आगलागि	महामारी			
१०	सडक दुर्घटना	आगलागि	पहिरो	महामारी		

३.६ बिपद् सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण

नगरपालिकाको विपद् जोखिमलाई विश्लेषण गर्दा नगरपालिकाको संकटासन्नतालाई स्तरीकरण गरेर हेरिएको छ उक्त संकटासन्नता विश्लेषणको आधारमा १, ४ र ६ वडाहरु बाढी पहिरोको उच्च जोखिममा रहेका छन् भने सडक दुर्घटनाका आधारमा हेर्दा सबै वडाहरु समान रुपमा जोखिम रहेका छन २, ३, ७, ८, ९ र १० वडाहरु मध्यम जोखिममा रहेका छन् । बिगतमा घटेका घटनाहरु त्यसबाट भएको मानवीय तथा भौतिक क्षतिलाई स्तरीकरणको आधार मानिएको छ ।

विगत वर्षमा विपद्बाट भएको जनधनको क्षति, बालिनाली तथा घरसम्पत्ति तथा भौतिक संरचनाको विनास, पशु चौपायाको क्षति, विपद्बाट प्रभावित क्षेत्र तथा जनसंख्या, उपलब्ध श्रोतसाधन र क्षमताको विश्लेषण गर्ने उद्धेश्यले बिभिन्न समयमा गरिएको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण प्रतिबेदनबाट निम्नानुसारको जोखिम विश्लेषण गरिएको छ :

क) विभिन्न प्रकोपका कारण यस नगरपालिकाको उच्च संकटासन्न घरपरिवारहरु प्रत्यक्ष रुपमा प्रभावित हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ

ख) विपद्को समयमा सार्वजनिक पुर्वाधारहरुको क्षति हुनाले आवागमन अवरुद्ध भएको अवस्था हुनेछ ।

ग) सुचना प्रसारण प्रविधिहरु पनि सो समयमा आवरुद्ध हुन सक्नेछन् । सुचना संकलनमा कठिनाई हुनेछ जसले गर्दा प्रभावितहरुको प्रारम्भिक बिवरण प्राप्त गर्न समेत अप्ठ्यारो पर्नेछ ।

घ) राहत उद्धार कार्यमा एक रुपता ल्याउन निकै समस्या हुनेछ । उद्धार तथा प्रतिकार्यमा ढिलाइ हुनेछ । सेवा तथा श्रोतमाथि अधिकाँश प्रभावितहरुको पहुँच नभएको अवस्था हुनेछ ।

ङ) स्वाथ्यकर्मी र स्वयंसेवक परिचालन गर्न समस्या हुनेछ र स्थानीयस्तरमा औषधीहरुको पर्याप्त उपलब्धता नरहने अवस्था हुनेछ ।

च) स्थानीय सार्वजनीक भवनहरु तथा सेवा प्रदायक निकायहरु प्रभावित हुने छन् ।

छ) पूर्बचेतावनी प्रणालीको आधुनिक सामाग्रीको उपलब्धता नहुनाले समयमै पुर्वसुचना दिन नसकिने अवस्थाको सृजना हुनेछ ।

ज) आवश्यक मात्रामा खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्रीहरुको भण्डारण नभएको हुँदा ती सामाग्रीहरुको अभाव रहनेछ ।

झ) बिभिन्न प्रकोपहरुका कारण खेतीयोग्य जमीन, अन्नबालीहरुको क्षति तथा ठूलो मात्रामा पशुचौपाया प्रभावित हुन सक्ने पूर्वानुमान गरिएको छ ।

ञ) प्रभावित परिवारका लागि स्वच्छ पिउने पानी उपलब्ध हुन नसक्ने अनुमान गरिएकोछ ।

ट) बिपद्बाट जनधनको क्षति सहन गर्न नसकी प्रभावितहरुमा मानसिक समस्या देखिने, लैङ्गिक हिंसामा बृद्धि हुन सक्ने, सुत्केरी र प्रसुती सम्बन्धि समस्या हुनसक्ने, बिभिन्न सरुवा रोगहरुको संक्रमण फैलिन सक्ने ।

ठ) बिद्यालयहरु बन्द हुन सक्ने तथा बालबालिकाको शिक्षामा नकारात्मक प्रभाव पर्ने, बिद्यालयमा खानेपानी तथा शौचालयको अपर्याप्तता हुने, बिद्यालय आश्रयस्थलको रुपमा प्राय प्रयोग हुने हुँदा पठनपाठनमा बाधा हुने, भुकम्प आदिका कारण बिद्यालय बन्द गर्नु पर्ने अवस्था सृजना हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

जोखिम क्षेत्र पहिचान

वडा नं	प्रकोप	स्थान	घरघुरी	जम्मा	कैफियत
१	वाढि	मालपोत नापीका मैतिनगर	३०	३०	
१	सडक दुर्घटना	विष्णु देवि अस्पताल			
१	सडक दुर्घटना	मोडेल अस्पताल			
३	खोला कटान वाढि		३०	३०	

३	सडक दुर्घटना	सागल			
३	सडक दुर्घटना	समल			
३	सडक दुर्घटना	कटुशाल			
३	आगलागि	कटुशाल			
५	भत्केपाटि पुल	२० घरघुरी	२०		
५	विधुत लाईन	१० घरघुरी	१०		
५	आगलागि	१०घरघुरी	१०		
७	पहिरो	४०० भाजगाउ	४००		
७	सडक दुर्घटना	पन्चकन्या	१०		
७	सडक दुर्घटना	ईटाकोला बस्ति	१०		
७	सडक दुर्घटना	भाजगाउ			

क्षमता विश्लेषण

क्र.स.	निकाय	सामाग्रीको विवरण	परिमाण	भण्डारण स्थल	प्राप्त गर्न लाग्ने समय
१	नगरपालिका	खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	१५ जना		तत्काल
२	ईलाका प्रहरी कार्यालय	खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	२०		तत्काल
३	नगरपालिका	खोज तथा उद्धार सामाग्री	१ सेट	पालिका	
४	नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा	औषधी	२००जना	पालिका स्वास्थ्य शाखा	
५	नगरपालिका वडा कार्यालय	१० वडा विपद व्यवस्थापन समितिहरु गठन		वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	तत्काल
६	कीर्तिपुर नगरपालिका	एम्वुलेन्स	२		आधा घण्टा

२.७ प्रकोप पात्रो, मौसमी पात्रो, बाली तथा बनस्पति पात्रो विश्लेषण :

प्रकोप पात्रो

वस्ती, समुदाय तथा सिंगो नगरपालिका भित्र कुन समयमा कुन प्रकोप हुन्छ भनेर पत्ता लगाउन त्यसको समयरेखा तयार गरिन्छ । यही समय रेखा नै प्रकोप पात्रो हो । पालिकासँगको छलफलमा यसको तालिका तयार गरिएको छ । छलफल अनुसार जलवायु परिवर्तनको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै ३० वर्षअघि प्रकोपहरु कुन महिनामा पर्ने गरेका थिए अहिले पनि ती प्रकोपहरु सोही महिनामा पर्ने गरेको छ, केही प्रकोपमा फरकपन पनि देखिन्छ ।

प्रकोप महिना	३० बर्ष विचको अन्तराल	बैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
भुकम्प	पहिले												
	अहिले												
बाढि	पहिले												
	अहिले												
पहिरो	पहिले												
	अहिले												
आगलागि	पहिले												
	अहिले												
हावाहुरी	पहिले												
	अहिले												
सडक दुर्घटना	पहिले												
	अहिले												

मौषमी पात्रो

प्राकृतिक रुपमा निश्चित समयमा निश्चित मौसम हुने गरेकोमा केही समय यता जलवायु परिवर्तनका कारण उक्त मौसममा कुनै परिवर्तन आएको छ कि भनेर विश्लेषण गर्न यो मौसम पात्रो भरिन्छ र बाह्रै महिना अनुसार त्यसको समयरेखा तयार गरिन्छ । यही समयरेखा नै मौसमी पात्रो हो । नगरपालिकासँगको छलफलमा यसको तालिका तयार गरिएको छ । छलफल अनुसार ३० वर्षअघि जुन समयमा जुन मौसम थियो अहिले पनि उक्त मौसममा खास परिवर्तन आएको नदेखिए पनि सामान्य परिवर्तन देखिन्छ ।

मौसम /महिना	३० बर्ष विचको अन्तरालमा देखिएको फरकपन	बैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
	पहिले												

मनसुन बर्षा	अहिले												
हिउदे बर्षा	पहिले												
	अहिले												
गर्मी	पहिले												
	अहिले												

बाली तथा वनस्पति पात्रो

कीर्तिपुर नगरपाालिका क्षेत्रमा लगाइने प्रमुख तीनवटा बालीलाई आधार मानेर उक्त बाली लगाइने र भित्र्याइने तथा त्यससँग सम्बन्धित अन्य क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनि विश्लेषण गर्न यो ढाँचा प्रयोग गरिन्छ । समुदायसँगको छलफलमा यसको तालिका तयार गरिएको छ । छलफल अनुसार ३० वर्षअघि जुन मौसमा जुन बाली लगाइने गरिएको थियो अहिले पनि उक्त प्रणालीमा खास परिवर्तन आएको छ वा छैन यो तालिका मार्फत देखाईएको छ ।

बाली तथा बनस्पति पात्रो/महिना	३० बर्ष विचको अन्तराल	बैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
धानको विउ राख्ने	पहिले												
	अहिले												
धान रोप्ने	पहिले												
	अहिले												
धान भित्र्याउने	पहिले												
	अहिले												
मकै छर्ने	पहिले												
	अहिले												
गहुँ लगाउने	पहिले												
	अहिले												
तरकारी	पहिले												
	अहिले												

३.८ प्रकोप पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली बिश्लेषण

जिल्ला तथा नगरपालिकाको प्रकोप पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणालीको सूचना समयमा नै प्राप्त गर्नको लागि मौसम पूर्वानुमान महाशाखा, जल तथा मौसम विज्ञान विभागको प्रणालीसंग जोडिनु आवश्यक रहन्छ ।

जिल्लाको पूर्व सुचना प्रणालीलाई अझ प्रभाबकारीरुपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसंग जिल्लाका सवै स्थानीय तहहरुको संजालीकरण गर्नका लागि LEOC स्थापना गरी वडावाट प्राप्त विपद् जन्य

घटनालाई दस्तावेजिकरण गर्ने कार्यलाई कार्यान्वयन गर्न पालिकास्थित आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रमा खोज तथा उद्दार सामग्री व्यवस्थापन गरी LEOC लाई थप क्रियाशिल बनाउनु पर्ने देखिएको छ । यसका साथै जिल्ला र समुदायस्तरको दोहोरो प्रभावकारी सुचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन सुचना दाताहरु महिला स्वयसेविका तथा अन्यलाई थप क्रियाशील तथा क्षमता विकास गर्नु पर्ने देखिएको छ ।

३.९ कीर्तिपुर नगरपालिकाका सरोकारवाला संस्थाहरु :

क्र.स.	निकाय	विषयक्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	दातृ निकाय	सम्पर्क मोवाइल
१	काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेड	खानेपानी	विणा महर्जन		९८४९७४७०७२
२	विद्युत प्राधिकरण	विद्युत	अशोक अर्याल		९८६००१०८९३
३	नेपाल टेलिकम	सञ्चार	विकल श्रेष्ठ		९८५११०५००८
४	नेपाल प्रहरी	शान्ति सुरक्षा, खोज तथा उद्धार	राजबावु महर्जन		९८५१३८२४५६
५	सशस्त्र प्रहरी	शान्ति सुरक्षा, खोज तथा उद्धार	रोशन घिमिरे		९८५१२५९२६७
६	असल छिमेकी नेपाल	जिविकोपार्जन, विपद जोखिम न्यूनीकरण	टंक ढुगांना		९८५२०५३०८५
७	वर्ल्ड भिजन इन्टरनेशल	पोषण र उत्थानशील जिविकोपार्जन	सुनिता तोलाङ्गी		
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखा	विपद् व्यवस्थापन	मुरारी बिष्ट		९८४१२७९६७१

परिच्छेद : ३

विषयगत क्षेत्र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ विषयगत क्षेत्रहरू तथा जिम्मेवार निकाय

कीर्तिपुर नगरपालिकामा हुन सक्ने प्रकोपलाई मध्यनजर गरेर ती प्रकोपहरुसंग जुध्नका लागि क्षेत्रगत अवधारणाको विकास गरिएको छ । विपद्को समयमा प्रतिकार्य गर्नका लागि ७ वटा विषयगत क्षेत्रहरु निर्धारण गरी कार्य समुहहरु गठन गरेको छ ।

क्षेत्रगत अगुवा निकायका प्रमुख र सर्म्पक व्यक्तिहरू :

क्र.स.	क्षेत्रगत	क्षेत्रगत अगुवा निकाय	मुख्य जिम्मेवार व्यक्ति	पद	मोबाइल नं.
१	आपतकालिन समग्र सुचना समन्वय, खोज तथा उद्धार	नगर विपद् व्यवस्थापन तथा पुनः निर्माण शाखा	कृष्ण भोला महर्जन	शाखा प्रमुख	९८५१२३४४२३
२	खाद्य सुरक्षा, कृषि तथा पशु	कृषि शाखा	अदिति विष्ट	शाखा प्रमुख	९८०७०२८४९८
३	स्वास्थ्य तथा पोषण	नगर स्वास्थ्य शाखा	सन्तमान मानन्धर	शाखा प्रमुख	
४	खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता	वन वातावरण शाखा	ज्ञान बज्र महर्जन	शाखा प्रमुख	९८५१३६६०८३
५	आपत्कालीन शिविर व्यवस्थापन, गैह खाद्य सामाग्री तथा शिघ्र पुर्नलाभ	पूर्वाधार विकास शाखा	बालकृष्ण महर्जन	शाखा प्रमुख	९८५१०८३४३२
६	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा	नगर महिला तथा बालबालिका	अन्दिरा श्रेष्ठ	शाखा प्रमुख	
७	आपत्कालीन शिक्षा	नगर शिक्षा	टंकलाल गैरे	शाखा प्रमुख	०९८४१२७०८९५

(क) आपतकालिन समग्र व्यवस्थापन, सूचना समन्वय,खोज तथा उद्धार

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को समयमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने, विपद्को अवस्था आउनसक्ने पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्ने, विपद्को कारण समस्यामा परिरहेका वा घाईतेलाई उद्धार गर्ने, हराएकाहरूको खोजी गर्ने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत (वा हस्तान्तरण) को लागि प्रवन्ध मिलाउने, पीडितहरूलाई राहत रकम वितरण गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति	संयोजक,	कृष्ण भोला महर्जन	९८५१२३४४२३
२	ईलाका प्रहरी कार्यालय	सदस्य	राजबावु महर्जन, DSP	९८५१२८१८११
३	सशस्त्र प्रहरी बल	सदस्य	रोशन घिमिरे, SP	९८५१२७२०३२
४	नगर प्रहरी	सदस्य	राजन थापा	९८४१७५१५३८
५	स्थानीय रेडियो (नेवा एफ एम)	सदस्य	विरेन्द्र शाक्य	९८५११८४८२०
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (उपशाखा)	सदस्य	मुरारी विष्ट	९८४१२७९६७१
७	कीर्तिपुर इञ्जिनीयरिङ समाज	सदस्य	गणेश महर्जन	९८४१२६३३८२
८	असल छिमेकी नेपाल	सदस्य	टंक ढुङ्गाना	९८५२०५३०८५
९	पालिका स्टोर शाखा	सदस्य	राज कुमार महर्जन	९८४१३४८०१९
१०	यातायात व्यवसायी	सदस्य	अर्जुन महर्जन	
११	नेपाल स्काउट	सदस्य	केशरत्न महर्जन	९८५१०६५१८१
१२	नयाँ बजार क्लब	सदस्य	ईस्वरमुनी बज्राचार्य	९८४१३११३९८

(ख) खाद्य सुरक्षा कृषि तथा पशु

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को अवस्थामा पीडितहरूलाई तत्काल सुख्खा खानेकुरा, विस्थापित भई शिविरमा बसेकालाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, पकाउनको लागि प्रवन्ध मिलाउने र कृषि क्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	कृषि विकास शाखा	संयोजक	आदिती बिष्ट	९८०७०२८४९८

२	पशु विकास शाखा	सदस्य	शुसिला गैरे	९८४७०८३०५३
३	असल छिमेकी नेपाल	सदस्य	टंक ढुङ्गाना	९८५२५०३०८५
४	उद्योग वाणिज्य संघ	सदस्य	राज्य लक्ष्मी शाक्य	९८५११५४८४०
५	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (उपशाखा)	सदस्य	मुरारी विष्ट	९८४१२७९६७१
६	नगर प्रहरी (कीर्तिपुर)	सदस्य	राजन थापन	९८४१७५१५३८

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्मा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने, महामारी हुनबाट बचाउने विधिहरू अवलम्वन गर्ने, शिविरमा उपचार गर्न नसकिने प्रकृतिका स्वास्थ्य समस्या भएमा विरामीलाई अस्पतालसम्म पुर्‍याई स्वास्थ्य उपचारको सुनिश्चितता गर्ने, बालबालिकामा पोषणको कमी भएमा त्यसबाट हुनसक्ने समस्याबारे पीडित र सरोकारवालालाई सचेत गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखा	संयोजक	सन्तमान मानन्धर	९८४१३२९६०९
२	मे. सु., विष्णुदेवी अस्पताल प्रतिनिधि	सदस्य	डा. अरुण गौतम	९८४९८२३५७१
३	प्रमुख, लायकु स्वा.चौ.	सदस्य	मन्जिल महर्जन	९८४११७११९२
४	प्रमुख, शहरी स्वा.के.	सदस्य	गिता गजुरेल	९८४३४०५८१०
५	प्रमुख, पालिफल स्वा.चौ.	सदस्य	डा. छबुकला गुरुङ	९८४४७७७०२०
६	प्रमुख, चम्पादेवी स्वा.चौ.	सदस्य	बालकुमार ओझा	९८४९६७२४०९
७	प्रमुख, बाहिरीगाउँ स्वा.चौ.	सदस्य	भुवन हमाल	९८५८०५९५९०
८	प्रमुख, पाँगा बालकुमारी स्वा. चौ.	सदस्य	शारदा अधिकारी	९८४११८९५४०
९	प्रमुख, चोभार स्वा.चौ.	सदस्य	नारायण शर्मा	९८४१७३१६३०
१०	प्रमुख, आदिनाथ शहरी स्वा.केन्द्र	सदस्य	सुशान्त शाही	९८५१२१२४३५
११	प्रमुख, भाजंगल शहरी स्वा.केन्द्र	सदस्य	अमित कुमार शाह	९८४३७२५८१३

१२	प्रमुख, नगाउँ शहरी स्वा. केन्द्र	सदस्य	रणेन्द्र बोहरा	९८४००५९७७३
१३	प्रमुख, चिठ्ठु विहार स्वा.चौ.	सदस्य	गणेश के.सी.	९८६४४७७६२९
१४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (उपशाखा)	सदस्य	मुरारी विष्ट	९८४१२७९६७१
१५	कीर्तिपुर अस्पताल वर्न शाखा	सदस्य	डा. बसन्त महर्जन	९८४१२७६०५७

(घ) खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन

विषयगत क्षेत्रले विपद्को अवस्थामा खानेपानी आपूर्ति, प्रकोपको कारण ढलेका बोटबिरूवाहरू हटाउने, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाई गर्ने, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्ने, व्यक्तिगत सरसफाईको लागि स्वच्छता सम्बन्धी सरसामानहरू (जस्तैः हाईजिन किट) उपलब्ध गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	वन वातावरण शाखा	संयोजक	ज्ञान बज्र महर्जन	९८४१३६६०८३
२	काठमाडौं उपत्यका खानेपानी कार्यालय	सदस्य	राजेन्द्र देसार	९८५१११८५२६
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (उपशाखा)	सदस्य	मुरारी विष्ट	९८४१२७९६७१
४	खानेपानी उपभोक्ता समिति	सदस्य	कृष्ण बहादुर महर्जन	९८५११०८८४४
५	फोहरमैला व्यवस्थापन तथा संकलन नीजि क्षेत्रको सहभागिता मध्य	सदस्य	पदम थापा	९८५१०९७३९१
६	ट्याङ्कर व्यवसाथीहरु	सदस्य	ज्ञानेन्द्र महर्जन	९८४१२९७९८६

(ङ) आपत्कालीन शिबिर व्यवस्थापन, गैह्र खाद्य सामाग्री तथा शिघ्र पुर्नलाभ

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण घरमा क्षति पुगी बस्न नसक्ने अवस्थाका पीडितहरूलाई आपत्कालीन आश्रय वा वासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने, पीडितहरूलाई गैर-खाद्य सामग्री वितरण विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन) तत्काल सुचारू गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्न आदि यस विषयगत क्षेत्रले जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर

१	पूर्वाधार विकास शाखा	संयोजक	बालकृष्ण महर्जन	९८५१०८३४३२
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (उपशाखा)	सदस्य	मुरारी विष्ट	९८४१२७९६७१
३	असल छिमेकी नेपाल	सदस्य	टंक ढुङ्गाना	९८५२५०३०८५
४	उद्योग वाणिज्य संघ	सदस्य	राज्य लक्ष्मी शाक्य	९८५११५४८४०
५	निर्माण व्यवसायी संघ	सदस्य	त्रिचन्द्र महर्जन	९८४१४८५३९३
६	सशस्त्र प्रहरी प्रतिनिधि	सदस्य	रोशन घिमिरे, SP	९८५१२७२०३२
७	नेपाल प्रहरी प्रतिनिधि	सदस्य	राजबाबु महर्जन, DSP	९८५१२८१८११
८	इन्द्रायणी युवा क्लब	सदस्य	राजकुमार महर्जन	९८५१११०२६९
९	नेपाल स्काउट	सदस्य	केशरत्न महर्जन	९८५१०६५१८१
१०	नगर प्रहरी	सदस्य	राजन थापा	९८४१७५१५३८
११	स्थानीय बिमा एजेन्ट	सदस्य	नरेन्द्र महर्जन	
१२	कीर्तिपुर जेष्ठ नागरिक समाज	सदस्य	सुरेन्द्र महर्जन	
१३	कीर्तिपुर स्वयंसेवक समाज	सदस्य	सरल गोपाल महर्जन	९८४३०७४६४१

(च) संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को समयमा महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, बृद्धबृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूलाई आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू (जस्तैः डिग्निटी किट) उपलब्ध गर्ने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने, हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	नगर महिला विकास शाखा	संयोजक	अन्दिरा श्रेष्ठ	
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (उपशाखा)	सदस्य	मुरारी विष्ट	९८४१२७९६७१
३	असल छिमेकी नेपाल	सदस्य	टंक ढुङ्गाना	९८५२५२०८५

४	नगर प्रहरी	सदस्य	राजन थापा	९८४१७५१५३८
	इलाका प्रहरी कार्यालय		राजबाबु महर्जन	९८५१२८१८११
५	मनोसमाजिक परामर्श कर्ता	सदस्य		
६	नेपाल स्काउट	सदस्य	केशरत्न महर्जन	९८५१०६५१८१

(छ) आपत्कालीन शिक्षा

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण यदि विद्यालय ३ दिन भन्दा बढी बन्द भएमा विद्यार्थीहरूलाई आपत्कालीन शिक्षाको व्यवस्था गर्ने, कुनै प्रकोप अथवा विपद्ले विद्यार्थीको पठनपाठनका शैक्षिक सामग्री हराएमा सो को व्यवस्था गर्ने र विद्यालयको शिक्षण सामग्रीहरू नष्ट भएमा पुनः व्यवस्था गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	शिक्षा शाखा	संयोजक	टंकलाल गैरे	९८४१२७०८९५
२	सामुदायिक विद्यालय प्रतिनिधि	सदस्य	देवराज महर्जन	९८४९०२१२७४
३	नीजि विद्यालय प्रतिनिधि	सदस्य	दिलमान महर्जन	९८५१०६६५२५
४	असल छिमेकि नेपाल	सदस्य	टंक ढुगाँना	९८५२५२०८५

३.२ सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषयगतक्षेत्र अनुसार सामान्य पूर्वतयारीका गतिविधिहरू निम्नानुसार योजना गरिएको छ ।

(क) आपतकालिन समग्र सूचना समन्वय, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन तथा वडास्तरिय विपद् व्यवस्थापन समितिको आपत्कालीन बैठक	२०८२ अषाढ मसान्त भित्र	नगरपालिका	हरेक वडामा एक र नगरपालिका स्तरमा एक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
२	स्थानीय स्वयंम सेवक पहिचान तथा परिचालन	२०८२ अषाढ भित्र	नगरपालिका	हरेक वडामा एक र नगरपालिका स्तरमा एक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
३	विपद्को क्षति, नोक्सानी मूल्याङ्कनको लागि अनुसूची ४ मा उल्लेख भएबमोजिम सर्वेक्षण टोली गठन वा पुनर्गठन गर्ने र आवश्यकता बमोजिम सर्वेक्षणका लागि सहायक टोलीहरू गठन गर्ने, तालिम आयोजना गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनासाथ	नगरपालिकाका हरेक वडामा	हरेक वडामा एक र नगरपालिका स्तरमा एक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
४	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा, क्षति लेखाजोखा गर्न विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फारम तयार गर्ने ।	२०८२ जेष्ठ	नगरपालिकामा	१०० प्रति	सामाजिक विकास शाखा
५	राहत वितरणका लागि सिफारिस फारम लगायतका कागजात तयार गर्ने ।	२०८२ जेष्ठ भित्र	नगरपालिकास्तरमा	१०० प्रति	विपद् व्यवस्थापन शाखा
६	प्रकोपको प्रकृति अनुसार खोज तथा उद्धारका लागि टोली गठन गर्ने, सम्बन्धित विषयको तालिम आयोजना गर्ने र परिचालन हुने प्रक्रिया निर्धारण गर्ने ।	२०८२ जेष्ठ भित्र	वडामा	हरेक वडामा एक	विपद् व्यवस्थापन शाखा
७	खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू खरिद, भण्डारण, मर्मत सम्भारको , व्यवस्थापन गर्ने ।	निरन्तर	वडा र नगरपालिका स्तरमा	हरेक वडामा कम्तिमा एक सेट	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा विपद व्यवस्थापन समितिहरू
८	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क सूची तयार गर्ने ।	निरन्तर	नगरपालिका स्तरमा	२ वटा एम्बुलेन्स	विपद् व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य शाखा

९	बाढी पहिरोबाट बच्न र बचाउन सुरक्षित स्थान पहिचान र अद्यावधिक गर्न हरेक वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई अनुरोध गर्ने र सो को सूची तयार एवं अद्यावधिक गर्ने ।	निरन्तर	वडाअनुसार	वर्षमा १ पटक	विपद् व्यवस्थापन शाखा
१०	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्ने स्थलहरूको सूची राजपत्रमा प्रकाशित भएपछि आश्रयस्थलका रुपमा प्रयोग गर्न चाहिने भौतिक पूर्वाधार र सेवाहरू निर्माण, बिस्तार गर्ने	तत्काल शुरु गर्नु पर्नेछ	तोकिएको मापदण्ड अनुसार		भौतिक पूर्वाधार , विपद् व्यवस्थापन शाखा
११	प्रकोपबाट समुदायलाई बचाउन आपत्कालीन आश्रय भवनहरू निर्माण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	हरेक वडामा जोखिममा रहेका समुदाय नजिक	१ वटा	नगरपालिका, सम्बन्धित वडा
१२	बाढीपहिरो, हावाहुरी, भूकम्प, चट्याङ, आगलागि आदि प्रकोपहरूबाट समुदायमा पर्नसक्ने असर र सोबाट बच्ने उपायहरूका बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	निरन्तर	नगरपालिकास्तरमा सञ्चालित एफ.एम. मार्फत	सिजन शुरू हुनुभन्दा अगावै कम्तिमा २ पटक	विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय
१३	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोपमा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने, गराउने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	वडा र नगरपालिका स्तरमा	मुख्य प्रकोपहरूमा आधारित रही हरेक वर्ष कम्तिमा १,१ पटक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
१४	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्रको (LEOC) सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने	२०८२।०८३	कीर्तिपुर नगरपालिका		कीर्तिपुर नगरपालिका
१५	पालिकास्तरिय विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना साथै रकम वृद्धि गर्ने	आ.व.२०८२।०८३	कीर्तिपुर नगरपालिका		कीर्तिपुर नगरपालिका

(ख) खाद्य सुरक्षा कृषि तथा पशु क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	मनसुन पुर्व विषयगत क्षेत्रको वैठक गर्ने	२०८२ अषाढ	नगरपालिका	वर्षमा २ पटक	कृषि बिकास शाखा

२	विपद्मा खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिका लागि सम्भाव्य उद्योगहरू तथा आपुर्तिकर्ताहरु पहिचान गर्ने । साथै सहयोग लिन सकिने कार्यालय, संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने ।	निरन्तर	नगरपालिकास्तरमा	वर्षको १ वा २ पटक	कृषि शाखा, सम्बन्धित कार्य समूह
३	विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्याको आधारमा खाद्य सामग्री (चामल, दाल, तेल, नुन आदि) का लागि फर्महरु लाई सूचिकृत गरि राख्ने ।	प्रत्येक आर्थिक वर्ष	नगरपालिकास्तरमा		कृषि शाखा, सम्बन्धित कार्यसमूह
४	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी पसलहरू पहिचान गर्ने वा अनुवन्ध करार तथा सुचिकृत गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	नगरपालिकास्तरमा	कम्तिमा २ वटा ठूला पसलहरू वा उद्योग	कृषि शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
५	विपद्को समयमा खाद्य सामग्री वितरण गर्ने तौरतरिका/प्रक्रिया बारे यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू वीच छलफल तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	वडास्तरमा	मुख्य प्रकोपहरू देखापर्नु भन्दा पहिले कम्तिमा १ पटक	कृषि शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
६	प्रभावित परिवार लाई विउ विजन वितरण तथा सिचाई संरचनाको सुचारु गर्ने (विउ विजन स्टोर गर्ने)	विपद् पश्चात	वडास्तरमा	आवश्यकताका आधारमा	नगरपालिका

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	स्वास्थ समुह Cluster समितिको आपतकालिन बैठक वस्ने	२०८२ अषाढ मनसुन पुर्व	नगरपालिका	१ पटक	स्वास्थ्य शाखा
२	प्रभावितहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श दिने व्यवस्था मिलाउने	मनसुन पुर्व	नगरपालिका	१ पटक	स्वास्थ्य शाखा
३	विपद् पश्चात तत्काल देखा पर्ने स्वास्थ्य समस्या समाधानका लागि चाहिने औषधीहरू भण्डारण गर्ने ।	हरेक महिना, औषधिको गुण अनुसार	नगरपालिका स्तरमा	२०० जनाको लागि	स्वास्थ्य शाखा

४	द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team-RRT) गठन गर्ने, क्षमता विकास र कार्यसूची अद्यावधिक गर्ने ।	स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रोटोकल अनुसार	नगरपालिकास्तरमा	वर्षमा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य कार्यसमूह
५	प्रतिकार्यको लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार तत्काले	नगरपालिकास्तर र वडास्तरमा	नगरपालिकामा ५ जना, वडास्तरमा १० जना	स्वास्थ्य शाखा, नगरपालिका
६	स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षण सामग्रीको व्यवस्था तथा स्वास्थ्य शिक्षाको लागि स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने ।	नियमित	वडास्तरमा	हरेक वडामा एक जना	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू

(घ) खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	M-WASH-CC लाई सक्रिय बनाउन अभिमुखिकरण गरी जिम्मेवारी दिने	मनसुन पुर्व	नगरपालिका	नियमित	भौतिक पुर्वाधार शाखा खानेपानी
२	सामान्य क्षति भएका खानेपानी संरचना हरुको मर्मत सम्भारका लागि सामाग्री व्यवस्थापन गर्ने ।	२०८२ अषाढ	नगरपालिका	नियमित	भौतिक पुर्वाधार शाखा खानेपानी
३	विपद्को समयमा खानेपानी शुद्धिकरणको लागि आवश्यक पर्ने औषधिको उचित भण्डारण गर्ने ।	प्रकोप जोखिम अनुसार हरेक महिना	नगरपालिका स्तरमा	वर्षमा कम्तिमा १ पटक	भौतिक पुर्वाधार शाखा खानेपानी
४	सरसफाईका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री तथा उपकरणहरू उपयुक्त ठाउँमा भण्डारण गर्ने ।	प्रकोप जोखिम अनुसार हरेक महिना	नगरपालिका स्तरमा	वर्षमा कम्तिमा १ पटक	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता कार्य समूह
५	खानेपानी ओसार्ने, जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने साधनहरू मर्मत सम्भार गर्ने ।	प्रकोप जोखिम अनुसार हरेक महिना	नगरपालिका स्तरमा	वर्षमा कम्तिमा १ पटक	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता कार्य समूह

६	पालिकामा खानेपानी डेक्सवोर्ड मार्फत खानेपानीका योजना लाई सूचिकृत गर्ने	निरन्तर	वडा तथा समुदायस्तरमा	निमार्ण सम्पन्न खानेपानी योजना	नगरपालिका , खानेपानीसँग सम्बन्धित निकायहरू
७	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिने खानेपानीको श्रोतहरू पहिचान र संरक्षण गर्ने ।	निरन्तर	वडा तथा समुदायस्तरमा	हरेक प्रभावित वडाहरू	नगरपालिका , खानेपानीसँग सम्बन्धित निकायहरू

(ङ) आपतकालिन शिबिर व्यवस्थापन, गैह्र खाद्य सामाग्री तथा शिघ्र पुर्नलाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	आश्रय स्थल सञ्चालनका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु पुर्व भण्डारण गर्ने	२०८२ अषाढ	नगरपालिका	१ पटक	भौतिक पूर्वाधार शाखा
२	प्रभावित जनसंख्या मध्ये फरक क्षमता भएका ब्यक्ति लाई थप सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने	२०८२ अषाढ	नगरपालिका	१ पटक	भौतिक पूर्वाधार शाखा
३	अस्थायी आवासका लागि स्थान छनौट गर्ने	२०८२ अषाढ	नगरपालिका	१ पटक	नगरकार्यपालिका
४	विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय वा वासको व्यवस्था गर्न आवश्यक सरसामान तथा औजारहरूको बन्दोबस्ती गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	सबै वडामा	५० परिवारका लागि	सरसफाई शाखा विकास साझेदार ,नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	आपत्कालीन अवस्था आईपरेमा तुरून्त खरिद गर्न सकिने गरी अनुबन्ध करार गर्ने ।	आ.व.को शुरुवातमा	थोक विक्रेता	५० परिवारका लागि	नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
६	अस्थायी आश्रय स्थल बनाउन सुविधायुक्त खुला क्षेत्रको व्यवस्था र उचित संरक्षण गर्ने ।	निरन्तर	सबै वडामा	५० परिवारका लागि	नगरपालिका र सम्बन्धित वडा
७	गैर-खाद्य सामग्री सेटहरू भण्डारण गर्ने ।	निरन्तर	नगरपालिका गोदाम घरहरू (Ware-house)	कम्तिमा ५० परिवारका लागि	नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

८	विपद् प्रभावित स्थान वा शिविर खडा गर्नुपर्ने स्थान सम्म सरसामान तथा औजारहरू लैजान सवारी साधनको व्यवस्था गर्ने ।	निरन्तर	नगरपालिका रस्तरमा	वर्षमा कम्तिमा २ पटक	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
९	अस्थायी आश्रय वा वास निर्माणको लागि टोली गठन गर्ने र दक्षता अभिबृद्धिका लागि कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	वडास्तरमा	हरेक वडामा	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
१०	बाढीपहिरो लगायतका अन्य प्रकोपहरूले असर नगर्ने सुरक्षित स्थानमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याकी शौचालयको व्यवस्था गर्ने ।	निरन्तर	वडास्तरमा	सबै वडाहरूमा	प्राविधिक शाखा पालिका
११	आश्रय स्थल छनौट गर्ने	नियमित	पालिका तथा वडास्तरमा	सबै वडामा	नगरकार्यपालिका

(च) संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरू बारे जानकारी पुस्तिका तयार एवं प्रकाशन गर्ने ।	निरन्तर	नगरपालिका	कम्तिमा ५० प्रति	महिला विकास शाखा, कीर्तिपुर नगरपालिका
२	विपद्को समयमा अत्यावश्यक सेवाका लागि चाहिने सामग्रीहरू (जस्तैः डिग्निटि किट) खरिद, जाहो गरी भण्डारण गर्ने ।	निरन्तर	नगरपालिकाका गोदाम घरहरू (Warehouse)	५० वटा	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू
३	उमेर, शारीरिक अवस्था, अपाँगता अनुसार गरिनुपर्ने सेवा सहयोगका लागि प्रोटोकल तयार गर्ने र लागू गर्ने ।	तत्काल	नगरपालिका	१ पटक	महिला विकास शाखा, असल छिमेकि नेपाल
४	विद्यालयका शिक्षकहरू र महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकालाई आधारभूत मनोसामाजिक परामर्श तालिम दिने ।	निरन्तर	वडास्तरमा	१ विद्यालयबाट १ जना, वडामा २ जना महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविका	महिला विकास शाखा र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	विपद्को समयमा परिचालन हुने विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	निरन्तर	वडास्तरमा	प्रकोप अनुसार कम्तिमा १ पटक	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
६	प्राथमिक उपचार सामाग्रीको व्यवस्थापन	निरन्तर	पालिका तथा वडा स्तरमा	२० सेट	नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा

(छ) आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय,संस्था
१	मनसुन पुर्व विषयगत क्षेत्रको वैठक गर्ने	२०८२ अषाढ मनसुन पुर्व	नगरपालिका	१ पटक	पालिका स्थित शिक्षा शाखा
२	भुकम्प, बाढी पहिरो, हावाहुरीले प्रभावित गर्नसक्ने विद्यालयहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने । सम्भावित क्षतिको आँकलन गर्ने ।	वर्षको १ पटक	वडास्तरमा	सबै वडाका विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
३	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।	निरन्तर	नगरपालिकास्तरमा	१० वटा विद्यालयको लागि	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
४	भुकम्प, बाढीपहिरोबाट विद्यार्थीमा हुनसक्ने प्रभावहरूको बारेमा विद्यालयमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	निरन्तर	विद्यालयस्तरमा	१० वटा	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
५	चट्याङ पर्ने समयमा त्यसबाट बच्न/जोगिन अपनाउनुपर्ने उपायबारे विद्यालयहरूमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र एफ.एम.बाट सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रशारण गर्ने	चट्याङ पर्ने समय पूर्व	विद्यालयस्तर र नगरपालिकास्तरमा	१० वटा विद्यालय र एफ.एम.बाट कम्तिमा ७ दिन (प्रकोपमा केन्द्रित भई)	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
५	प्रकोपले प्रभावित गर्ने सम्भावना भएको जानकारी प्राप्त भएमा विद्यालयमा पठनपाठन चलिरहेको बेला विद्यार्थी र शिक्षकले गर्ने क्रियाकलापहरू समेटी आपत्कालीन अवस्थाको लागि कार्यविधि बनाउने ।	निरन्तर	विद्यालयस्तरमा	प्रकोपमा आधारित रही १ पटक	
६	विद्यालयको वार्षिक क्यालेण्डरमा वृहत विद्यालय सुरक्षा गतिविधिहरु अनिवार्य समावेश गर्ने	निरन्तर	विद्यालयस्तरमा	प्रकोपको आधारमा	शिक्षा शाखा
७	सुचना संकलनका लागि आवश्यक फारम तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	विद्यालयस्तरमा	प्रकोपको आधारमा	शिक्षा शाखा

३.३ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोप आउने समय सीमा नजिक हुन थालेपछि वा प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गरिने कृयाकलापहरूको योजना देहाय बमोजिम गरिएको छ ।

(क) आपत्कालीन समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पुर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	वर्षा र आँधी/हावाहुरीको पूर्वानुमान सम्बन्धी जानकारी जल तथा मौसम विज्ञान विभाग (सिधै वा वेभपेज मार्फत) र जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र नगर स्तरीय आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्रबाट आदानप्रदान गर्ने ।	माघ देखि असोज सम्म	नगरस्तरमा	दिनमा कम्तिमा १ पटक	नगर स्तरिय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र
२	अत्यधिक वर्षा भई बाढी पहिरो आउनसक्ने अवस्था वा खराव मौसमको कारण हावाहुरी आउनसक्ने सम्भावना भएमा सूचना जारी गर्ने । आपत्कालीन अवस्थामा अपनाउन पर्ने कार्यबिधिको सन्देश प्रशारण गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगरपालिकाबाट बस्तीसम्म पहुँच हुनेगरी	पूर्वानुमानको खवर पश्चात दिनमा कम्तिमा ३ पटक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा स्तरिय विपद् व्यवस्थापन समिति
३	विपद् हुनसक्ने सम्भावना देखिएमा सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगरपालिकास्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि कम्तिमा एक पटक र आवश्यकता अनुसार थप	आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, नगर प्रमुख वा उपप्रमुख
४	विपद् पूर्वानुमान अनुरुप वडास्तरीय समितिलाई जानकारी गर्ने । प्रभावित हुनसक्ने समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा सर्न आग्रह गर्ने, सघाउने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगरक्षेत्र सबैमा	जोखिममा रहेका सबै समुदाय	आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, नगर प्रमुख वा उपप्रमुख
५	खोज तथा उद्धार टोली र क्षति सर्वेक्षण टोली तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगरपालिकास्तरमा, वडास्तरमा	प्रकोपअनुसार	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति

(ख) खाद्य सुरक्षा कृषि तथा पशु क्षेत्रको पुर्वानुमानका आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति बाट विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार थप	खाद्य विषयगत कार्य समूह

	सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।				
२	विपद्को समयमा खाद्य सामग्रीहरू विपद् प्रभावित स्थानमा लैजान सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने र भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्रीहरूको अवस्था निरिक्षण गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	खाद्य विषयगत कार्य समूह

ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको पुर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना प्राप्त भएपछि आवश्यक परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक । आपत्कालीन् योजना लागू गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात तत्काल	नगरपालिका स्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार थप	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
२	विपद् प्रभावित स्थानमा लैजाने औषधी तथा उपकरण ठिक अवस्थामा भए नभएको निरिक्षण गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिका स्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
३	प्राथमिक उपचार र स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन जनशक्ति र सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिका स्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
४	विपद् प्रतिकार्यको विषयक्षेत्रगत कृत्रिम घटना अभ्यास गरी कमजोरीहरूको निराकरण गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	वडास्तर र नगरपालिका स्तरमा	मुख्य प्रकोपको आधारमा कम्तिमा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू

(घ) खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था

१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार थप	सामाजिक विकास शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
२	खानेपानी शुद्धिकरणका लागि पर्याप्त औषधि तथा प्रविधिको व्यवस्था गर्ने, तुरून्त प्रयोग गर्न सकिने गरी तैयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा
३	सरसफाईका लागि परिचालन हुन आवश्यक सवारी साधन, उपकरणहरू तैयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	सरसफाई ईकाई,
४	विपद् प्रभावित स्थानमा खानेपानी वितरण र सरसफाईका लागि परिचालित हुन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई तैयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	सामाजिक विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू

(ङ) आपतकालिन शिबिर व्यवस्थापन, गैह्र खाद्य सामाग्री तथा शिध्र पुर्नलाभ क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार थप	नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
२	अवस्था हेरी नगर क्षेत्रमा करिब १०० जनालाई अस्थायी रूपमा तीन दिनसम्म राख्न सकिने गरी आपत्कालीन आश्रय स्थल तयारी अवस्थामा राख्ने ।	तत्कालै	वडास्तर र नगरपालिका स्तरमा	प्रकोप अनुसार	नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
३	अस्थायी आश्रय वा आवास निर्माणका सामग्रीहरू तथा औजारहरू तैयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू

४	अस्थायी आश्रय वा आवास निर्माण सामग्री तथा औजारहरू ढुवानीको लागि सवारी साधन, निर्माण जनशक्ति तैयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिका स्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू

(च) संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार थप	महिला विकास शाखा, संरक्षण कार्यसमूह
२	विपद्जन्य घटनाबाट प्रभावितलाई परामर्श सेवा दिन परामर्श टोली तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	महिला विकास शाखा, संरक्षण कार्यसमूह
३	विपद् प्रभावित स्थान वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा लैजाने सरसामानहरू (जस्तैः डिग्निटी किट र किशिरी किट) तैयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	महिला विकास शाखा, संरक्षण कार्यसमूह

(छ) आपत्कालीन् शिक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरपालिकास्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार थप	शिक्षा शाखा, नगरपालिका
२	सबै विद्यालयलाई शिक्षण सामग्रीहरू सुरक्षित ठाउँमा राख्न अनुरोध गर्ने ।	समन्वयात्मक बैठक पश्चात	विद्यालयस्तरमा	प्रकोप अनुसार	शिक्षा शाखा, नगरपालिका

३	विपद्को समयमा अपनाउनुपर्ने सावधानी र सुरक्षाका उपाय तथा अनुशासनका बारेमा विद्यार्थीलाई सचेत गर्ने ।	तत्काल	विद्यालयस्तरमा	प्रकोपको सिजन अनुसार	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
४	विपद्को समयमा पठनपाठन निरन्तर गर्न आवश्यक तयारी गर्ने ।	तत्काल	नगरपालिकास्तरमा	प्रकोप अनुसार	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय

३.४ आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

कुनै पनि प्रकोपबाट सिर्जित विपद्मा प्रतिकार्य गर्नका लागि कीर्तिपुर नगरपालिका अन्तर्गत गठित सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरू परिचालनका लागि तपशिल बमोजिमका प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू तय गरिएको छ ।

(क) आपतकालिन समग्र व्यवस्थापन, सूचना समन्वय, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	आपतकालिन बैठकको आयोजना गर्ने	पूर्वानुमान भए पछि तत्काल	नगरपालिका स्थित विपद व्यवस्थापन समिति
२	विपद्जन्य घटना हुनसक्ने यकिन भएपछि नगर विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने । प्रकोपले असर गर्नसक्ने समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा बस्न, सर्नका लागि तत्कालै अनुरोध गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि तत्काल	नगरपालिका स्थित विपद व्यवस्थापन समिति
३	जोखिममा रहेका समुदाय र उनीहरूको महत्वपूर्ण सम्पत्ति सामानहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्नका लागि सुरक्षा निकाय र खोज तथा उद्धार टोली/कार्यदल परिचालन गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि तत्काल	नगरपालिका स्थित विपद व्यवस्थापन समिति
४	विपद्मा परी घाईते भएकालाई उद्धार गर्ने र हराई रहेका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क तयार गरी खोजी कार्य जारी गर्ने ।	विपद्को समयमा	सुरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार टोली/ कार्यदल र स्वयंसेवक
५	सर्वेक्षण टोली परिचालन भई तत्कालै घटनाको अवलोकन, निरिक्षण गर्ने र घटनाको अवस्थाको बारेमा नगर विपद् व्यवस्थापन समितिलाई जानकारी गर्ने साथै प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment-IRA) को प्रतिवेदन पेश गर्ने ।	विपद् पश्चात	सर्वेक्षण टोली

६	विपद्बाट यदि कसैको मृत्यु भएमा सो को तथ्याङ्क तथा विस्तृत लागत कायम गरी सनाखत गर्ने व्यवस्था मिलाउने, शव हस्तान्तरण गर्ने ।	विपद्को समयमा	नगरपालिका स्थित विपद व्यवस्थापन समिति
७	घटनाको परिस्थितिको आधारमा पीडित समुदायलाई सम्भाव्य थप जोखिमबाट बचाउन र सहयोग पुऱ्याउन अन्य विषयगत क्षेत्रहरू र सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने ।	विपद् पश्चात	नगरपालिका स्थित विपद व्यवस्थापन समिति
८	विस्तृत सर्वेक्षण गरी सबै विषयगत क्षेत्रहरूमा भएका क्षति, प्रभावित अवस्था र तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरू समेटी सुझाव सहितको प्रतिवेदन नगर विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने ।	विपद् पश्चात	सर्वेक्षण टोली
९	समिक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक बस्ने । तयार गरिएको योजना लागू गर्ने, गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	नगरपालिका स्थित विपद व्यवस्थापन समिति
१०	विस्थापित भई शिविरमा बसेका, छरछिमेक वा आफन्तको घरमा आश्रय लिएका, घरगोठ पूर्ण रूपमा नष्ट भएका, आफन्त गुमाएका, घाइते भएकाहरूलाई स्विकृत मापदण्ड बमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउने ।	विपद् पश्चात तत्काल	नगरपालिका स्थित विपद व्यवस्थापन समिति
११	विपद्को प्रकृति/अवस्था अनुसार संकटकाल घोषणा गर्नु पर्ने स्थिति भएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग अनुरोध, सिफारिश गर्ने ।	विपद् पश्चात तत्काल	नगरपालिका स्थित विपद व्यवस्थापन समिति
१२	विपद् प्रभावित स्थान कार्यसञ्चालन तथा समन्वय केन्द्र (On-Site Operation Coordination Center-OSOCC) स्थापना गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	विपद् व्यवस्थापन समिति नगरपालिकामा कार्यरत संघसंस्थाहरू
१३	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) गर्ने ।	विपद् पश्चात	सर्वेक्षण टोली

(ख) खाद्य सुरक्षा कृषि तथा पशु क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचानमा सहयोग गर्ने ।	विपद् पश्चात तत्काल	कृषि शाखा, कीर्तिपुर नगरपालिका
२	विपद्बाट प्रभावित भएका व्यक्तिहरूलाई उपयुक्त खानेकुरा वितरण गर्ने ।	विपद्को पहिलो दिन	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
३	सर्वेक्षण टोलीको प्रतिवेदनको आधारमा आवश्यक खाद्य सामग्रीको व्यवस्था गर्ने र पुर्वनिर्धारित मापदण्ड बमोजिम वितरण गर्ने ।	दोस्रो दिन देखि निरन्तर	कृषि शाखा

४	भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्री वितरणको लागि अपुग हुने सम्भावना भएमा तत्काल खरिद, आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।	तेस्रो दिन देखि निरन्तर	कृषि शाखा मार्फत नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
५	नगरपालिकाको क्षमता बाहिरको अवस्था भएमा नगरप्रमुखले थप सहयोगका लागि जिल्ला तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिमा जानकारी गर्ने र सहयोग उपलब्ध गराउन अनुरोध गर्ने ।	विपद् घटना पछि आवश्यकता भएसम्म	नगर प्रमुख वा तोकिएको अधिकारी
६	थप खाद्य सामग्रीको लागि मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकायहरूसँग समन्वय गर्ने र सहयोग उपलब्ध गर्नका लागि अनुरोध गर्ने ।	निरन्तर	कृषि शाखाले नगर विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत
७	खाद्य सामग्री वितरणमा आईपरेका समस्या तथा चुनौतीहरूको विषयमा विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरू वीच समिक्षा बैठक गर्ने र निष्कर्ष नगर विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने ।	निरन्तर	कृषि विकास शाखा

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद् पश्चात	स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य कार्य समूह
२	विपद्को घटनामा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य टोली
३	विपद् प्रभावित वा अस्थायी शिविर स्थापना गरेको स्थानमा उपचार हुन नसक्ने घाईतेहरूलाई नजिकको स्वास्थ्य केन्द्र वा अस्पताल लैजान सिफारिश गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य टोली
४	महामारी रोकथाम र व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्न शिविरमा बसेकालाई स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य टोली
५	विपद् प्रभावित स्थानमा स्वास्थ्य शिविर खडा गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य टोली
६	सुत्केरी, गर्भवती महिलाहरू, शिशु, बालबालिका तथा बृद्धबृद्धालाई आवश्यकता अनुसारको स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य टोली
७	बालबालिकामा कुपोषण हुनसक्ने सम्भावना देखिएमा पोषणयुक्त खानेकुरा वितरणको लागि खाद्य विषयगत क्षेत्रलाई सल्लाह दिने ।	आवश्यकता अनुसार	पोषण कार्य समूह

(घ) खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद् पश्चात तत्कालै	प्राविधिक शाखा
२	विपद् प्रभावित स्थान वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा शुद्ध खानेपानीको प्रवन्ध गर्ने ।	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा
३	विपद्का कारण सिर्जित फोहोर व्यवस्थापनको कार्य गर्ने ।	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा
४	खानेपानी शुद्धिकरणका लागि आवश्यक औषधी, व्यक्तिगत सरसफाईका लागि हाईजिन किट वितरण गर्ने र सरसफाई तथा स्वच्छता कायम गर्न चेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने ।	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, असल छिमेकी नेपाल
५	विपद् प्रतिकार्यमा आईपरेका समस्या तथा सिकाईहरूको बारेमा विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू वीच समिक्षा बैठक बस्ने ।	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा

(ङ) आपत्कालीन शिबिर व्यवस्थापन गैह्र खाद्य सामाग्री तथा शिघ्र पुर्नलाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद् पश्चात तत्काल	कीर्तिपुर नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,असल छिमेकी नेपाल
२	विपद् प्रभावित समुदायले निर्धारण गरेको सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी आश्रय वा वासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने ।	विपद् पश्चात तत्काल	विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
३	अस्थायी संरचना निर्माणको लागि थप सामग्री वा औजारहरू आवश्यक भएमा नगरप्रमुखसँग सरसल्लाह गरी थप परिमाण जुटाउने ।	विपद् पश्चात तत्काल	विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
४	आवश्यक गैरखाद्य सामग्रीको व्यवस्था, वितरण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
५	विपद् प्रतिकार्यमा आईपरेका समस्या तथा सिकाईहरूको बारेमा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू वीच समिक्षा बैठक बस्ने ।	निरन्तर	विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू

६	भौतिक संरचनाहरू नोक्सान भई सेवा अवरूद्ध भएको स्थान पहिचान गरी तथ्याक सकलन गर्ने र तत्काल सुचारू गर्नुपर्ने सेवाहरूको प्राथमिकिकरण गर्ने ।	विपद् पश्चात	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
७	सार्वजनिक सेवा अवरूद्ध भएका भौतिक संरचनाहरूको मर्मत सम्भारका लागि टोली परिचालन गर्ने ।	विपद् पश्चात	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
८	विपद् प्रतिकार्यमा आईपरेका समस्या तथा सिकाईहरूको बारेमा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू वीच समिक्षा बैठक बस्ने । निष्कर्षको आधारमा थप कार्यहरू गर्ने ।	विपद् पश्चात	विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू

(च) संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र निरन्तर	महिला विकास शाखा, कीर्तिपुर नगरपालिका
२	गर्भवती महिला, सुत्केरी महिला, बालबालिका, अपागता भएका व्यक्तिहरू र बृद्धबृद्धाको अवस्थाको आवश्यकता अनुसार सहयोग गर्ने ।	विपद् पश्चात् पुर्वसुचना प्रणालीका आधारमा	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
३	महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी महिला, बालबालिका र अपाँगता भएका व्यक्तिहरूको लागि आवश्यक सामग्रीहरूको दैनिक सूची तयार गर्ने, सामग्री जुटाउने र वितरण गर्ने ।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र निरन्तर	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
४	विशिष्ट आवश्यकता अनुसारका सामग्री जस्तैः (मर्यादा सामाग्री झोला) किशोरी किट र डिग्निटी किट (Dignity Kit) वितरण गर्ने ।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र निरन्तर	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
५	विपद्को घटनाबाट मानसिक रूपमा प्रभावित व्यक्ति र परिवारका सदस्य गुमाएका व्यक्तिहरूलाई परिस्थितीको आँकलन गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र निरन्तर	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
६	विपद् प्रतिकार्यमा आईपरेका समस्या तथा सिकाईहरूको बारेमा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू वीच समिक्षा बैठक बस्ने ।	विपद् पश्चात् र निरन्तर	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू

(छ) आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद् पश्चात	शिक्षा शाखा, कीर्तिपुर नगरपालिका
२	विपद्बाट प्रभावित विद्यालयहरूको सूची तयार गरी सम्बन्धित विद्यालयका विद्यार्थीहरूले गुमाएका पठनपाठन्का सामग्रीहरू विवरण तयारी गर्ने ।	विपद् पश्चात	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
३	यदि विद्यालय ३ (तीन) दिन भन्दा बढी बन्द हुने अवस्था भएमा आपत्कालीन शिक्षाका लागि प्रवन्ध मिलाउने ।	विपद् पश्चात	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
४	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक सरसामानको व्यवस्था गरी पठनपाठन सुचारू गर्ने ।	विपद् पश्चात	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
५	समिक्षा बैठक बस्ने, तत्कालीन आवश्यकता अनुसार योजना गरी लागु गर्ने ।	उपयुक्त समयमा	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू

नगरपालिकाको स्वास्थ्य सेवाको सञ्जाल

क.स.	सेवा स्थल	संख्या
१	पालिक आँखा उपचार केन्द्र	१
२	नगर अस्पताल	१
३	स्वास्थ्य चौकी	७
४	आयुर्वेद औषधालय	१
५	गाँउघर क्लिनिक	१२
६	खोप क्लिनिक	१७
७	क्षयरोग माइक्रोस्कोपी केन्द्र	१
८	क्षयरोग उपचार केन्द्र	११
९	पालिका कोल्डरुम	१
१०	भ्याक्सिन सप्लाई सेन्टर	१
११	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	१०६
१२	शिक्षण अस्पताल	१
१३	निजी अस्पताल	१
१४	स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्ने गैह सरकारी संस्था	१
१५	पोली क्लिनिक र क्लिनिक तथा अन्य स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने संस्थाहरु	४०

आपत्कालीन अवस्थाका लागि हेलिप्याडस अवतरण गर्ने स्थान

वडा नं.	**स्थान**
१	कीर्तिपुर सशस्त्र प्रहरी बृत

२	त्रिभुवन विश्वविद्यालय

विपद् पश्चात सुरक्षित आश्रयस्थल वडागत

वडा नं	विद्यालय	सार्वजनीक स्थल	क्षमता	कैफियत
१		वाग भैरव परिसर	२५०	
१		कोर्ट	२००	
१		गछीं अस्पताल	३००	
२	ईन्द्रायणी आधारभुत बिद्यालय		२००	
२		बहुउद्देशिय खेल मैदान	२५०	
२		गैरसी देवाली चौक कुल देवता पुजन	१५०	
२		इन्द्रेणी परिवार		२ रोपनी
३	विश्व राष्टिय मा.वि.		२००	
३		भुल्याँख्य	१००	
३		चिहान	५५०	
४	बाधभैरव मा.वि.		२५०	
४		वडा पार्क	१०००	
४		पुष्पलाल पार्क	१०००	

४		गाम्चा चौर		५ रोपनी नेपाल सरकार
५	जनसेवा मा.बिधालय		२५०	
५	राराहिल मा.वि.			१० रोपनी
५		विष्ट गाउं	५००	
५		ईन्चु हाईट	१४०	
६	दौदह राष्टिय मा.वि		४००	
६		जल विनायक	२५०	
६		एकल पाती		२० रोपनी नेपाल सरकार
९		नगााऊ बाघ भैरव पार्टी प्यालेस		१० रोपनी
९	कीर्तिपुर मा.वि.			५ रोपनी
१०	त्रिभुवन विश्वविद्यालय		५०००	
१०		चिलचो	२००	
१०		जिफाग	१५०	
१०	मंगल मा.वि.			१० रोपनी
१०		नयाँ बजार खेल मैदान		१० रोपनी नेपाल सरकार

३.५ मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड (गैरखाद्यतर्फ)

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको क्षेत्र आवस्यक पर्दछ। औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तिमा पनि ४-५ मिटरको डोरीसहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री आवस्यक पर्दछ ।
- दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पुरा सेट कपडा आवश्यक पर्दछ ।
- .महिला, केटी, पुरूष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा । यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइ सम्बन्धी सामग्रीको आपूर्ति भएको ।
- मानिसहरूसँग उपयुक्त घरायसी सामग्री एक सेट भाँडा ।
- शिविर बन्द गर्ने र बहिर्गमन रणनीति ।
- शिविर खडा गर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ। जुन जमिन SPHERE मापदण्ड अनुसारको हुनुपर्छ ।
- सूचना तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा नै समझदारी पत्र (MoU) मा दस्तखत भएको हुनुपर्दछ ।
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै सांस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवम परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिनुपर्दछ ।
- शिविर खडा गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको रेकर्ड ।
- नागरिक समाज तथा सान्दर्भिक समूहसँगको परामर्शमा शिविरको स्थापना ।

मानवीय सहयोगसम्बन्धी मापदण्ड (खाद्यतर्फ)

क) प्रभावित व्यक्तिहरुको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ ।

१ प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्युनतम २,१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यन्न ।
२ प्रभावित मानिसहरुको लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँच योग्य खाद्य पदार्थमा परिपुरक (Complementary) को रुपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरु पुरकको रुपमा उपलब्ध गराउने ।
३ निश्चित समुहका व्यक्तिहरुका लागि आवश्यकतालाई पुरा गर्नका लागि सामान्य अतिरिक्त परिपुरक रासनको व्यवस्था

ख) पकवान खाद्यन्न

चामल	: प्रतिदिन प्रतिब्यक्ति ४२० ग्राम
दाल	: प्रतिदिन प्रतिब्यक्ति ६० ग्राम
बनस्पति तेल	: प्रतिदिन प्रतिब्यक्ति ६० ग्राम
नुन	: प्रतिदिन प्रतिब्यक्ति ६० ग्राम

ग) सुख्खा खाना(प्रति परिवार)

चिनी	: ५०० ग्राम
चाउचाउ	: ६ पाकेट
बिस्कुट	: १ दर्जन

चिउरा : १ किलो
दालमोट : १ पोका (५०० ग्राम)

विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत पालिकामा रहेका खोज तथा उद्दार सामग्री स्रोत/साधनको वर्तमान अवस्था

३.६. विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत पालिकामा रहेका यातायातका साधनहरु :

क्र.स.	सामाग्रीको नाम	परिमाण	सामाग्री राखिएको स्थान पालिका वडा	कैफियत
१	दमकल	१	कीर्तिपुर नगरपालिका	
२	एम्वुलेन्स	२	कीर्तिपुर नगरपालिका	
३	मिनि ट्रक	१	कीर्तिपुर नगरपालिका	
४	जे.सि.वि.	१	कीर्तिपुर नगरपालिका	
५	चारपाग्रे गाडि	५	कीर्तिपुर नगरपालिका	
६	मोटरसाईकल	५०	कीर्तिपुर नगरपालिका	वडा सहित

कीर्तिपुर नगरपालिका र वडा कार्यालयमा खोज तथा उद्दार सामाग्रीको हालको अवस्था :

क्र.स.	सामाग्रीको नाम	कीर्तिपुर नपा	रेडक्रस	नेपाली सेना	नेपाल प्रहरी	शसस्त्र प्रहरी	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	वडा ७	वडा ८	वडा ९	वडा १०	जम्मा
१	दमकल	१	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
२	एम्वुलेन्स	२	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२
३	टिपर	१	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
४	जेसीबी	१	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
५	स्काभेटर	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	त्रिपाल	२०	१०		०		०	०	०	०	०	२०	०	०	०	०	५०

७	झुल	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	कम्बल	०	१०		०		२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१२
९	म्याटेस	१५	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१५
१०	ह्याभी एअर लिफ्ट ब्याग	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
११	प्राथमीक उपचार सामाग्री	१०	३		३		१	२	१	३	१	२	०	०	१	०	२७
१२	पिक	६	१		१		०	२	२	८	२	२	०	०	२	०	२६
१३	पलाष्टिक बाल्टिन	५	५		०		०	०	०	०	०	०	५	०	०	०	१५
१४	पलाष्टिक मग	५	५		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०
१५	साबेल	५	३		०		२	६	२	८	०	०	१०	०	०	०	३६
१६	नाईलन डोरी	०	२		५		०	०	०	५	०	०	१०	०	२	३	२७
१७	आरा	०	०		१		०	०	०	०	०	०	१	०	२	०	४
१८	गल	६	२		४		०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१३
१९	ठुलो ह्यमर	०	०				०	०	०	०	०	०	१	०	३	०	४
२०	बन्चरो	०	०		३		०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	४
२१	कटन डोरी	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२२	भिजिविलिटि ज्याकेट	१०	०		११		०	१०	०	०	०	०	१०	०	०	०	४१
२३	आल्मुनीयम बाल्टी	०	०		५		१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६
२४	मेघा फोन	१	०		२		१	२	१	०	०	१	२	०	०	०	१०
२५	सेप्टी हेल्मेट	२०	०		२५		५	१०	०	१०	०	०	१०	०	१५	०	९५
२६	लाईभ ज्याकेट	०	०		११		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	११
२७	स्टेचर	२	०		१		०	०	०	२	०	०	०	०	२	०	७
२८	रेन कोट	०	०		२५		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२५
२९	गैटी	०	०		५		०	०	०	५	०	०	०	०	०	०	१०

३०	हसिया	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३१	कोदालो	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३२	टुमलेट	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	५	०	५
३३	आल्मुनीयम सिडि	०	०		०		०	१	०	१	१	०	१	०	१	०	५
३४	हेड लाईट	०	०		०		०	०	०	०	०	०	५	०	३	०	८
३५	थ्रो ब्याग	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३६	फुट पम्प	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३७	अग्नी नियन्त्रक	१०	०		१५		१०	०	२०	४	२०	२०	३८	१२	१२	०	१६१
३८	गमगुट	१०	०		२०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३०
३९	कामगर्ने पञ्जा	०	०		२०		०	०	०	०	०	०	०	०	१०	०	३०
४०	साईरन	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४१	घन्टी	०	०		०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४२	ईलेक्टिक आरा	०	०		०		०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१

३.७ अन्य आवश्यकताहरु र अनुमानित लागत

कीर्तिपुर नगरपालिका अर्न्तगत विपद प्रतिकार्यका लागि थप आवश्यक पर्ने सामग्रीको विवरण निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ , जसका लागि आवश्यक रकम विपद व्यावस्थापन कोष कीर्तिपुर नगरपालिका बाट खर्चको व्यवस्था गर्नु आवश्यक छ ।

क.स.	आवश्यक सामग्रीको विवरण	इकाई	आवश्यक संख्या	अनुमानित लागत
१	रबर बोट	सेट	१	४५०००
२	सिटि	सेट	२०	४००
३	हाते माइक	सेट	१०	१००००
४	साईरन	सेट	२	५०००
५	स्ट्रेचर	सेट	१०	२००००

६	ईमर्जेन्सी टर्च लाईट	वटा	१०	२०००
७	रवरको पञ्जा	सेट	१०	५००
८	प्राथमीक उपचार किट (सानो)	सेट	२०	२००००
९	सेफ्टी भेष्ट	वटा	२०	४०००
१०	हेड लाईट	वटा	२०	४०००
११	त्रिपाल	वटा	५०	१२५०००
१२	रवर म्याट्रेस	वटा	५०	२५०००
१३	वाल्टी	वटा	५०	१००००
१४	सेल्टर किट	वटा	२	१००००
१५	ईन्धनवाट चल्ने ज्याकह्याम्मर	वटा	१	४५००
१६	खानेपानि ट्यांकी (५०० लिटर)	वटा	१	४५००
१७	ईन्धनबाट चल्ने आरा	वटा	१	२५००
१८	फ्लोरिस्सेन्ट ज्याकेट	वटा	१०	२०००
१९	आगो निभाउने यन्त्र	वटा	५	२२५००
२०	व्हील चेयर	वटा	१	२५००
२१	घन	वटा	१०	३०००
२२	फरुवा	वटा	१०	१५००
२३	हँसिया	वटा	१०	२०००
२४	खन्ती (सव्वल)	वटा	१०	५०००
२५	वेल्चा	वटा	१०	५०००
२६	गैंती	वटा	१०	२०००
२७	कराई	वटा	१०	१५००

४.३ आर्थिक श्रोत र उपलब्ध हुने विधि

विपद् व्यवस्थापनमा आईपर्ने खर्चहरूका लागि कीर्तिपुर नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ । विषयगत क्षेत्रहरूले विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि पेश गरेको योजना स्वीकृत भएपछि नगर स्तरिय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत बजेट रकम माग गर्नेछन् ।

योजना कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकाको वार्षिक बजेट वा विपद् व्यवस्थापन कोषबाट वडाको हकमा सम्बन्धित वडा कार्यालय मार्फत् र कार्यालय मार्फत् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि रकम उपलब्ध गराइनेछ । **नगरपालिकाको क्षमताले नभ्याउने कामको लागि बागमति प्रदेश सरकार वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाण्डौं ,मार्फत् संघीय सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ ।** साथै विपद् व्यवस्थापन कोष बृद्धिका लागि विभिन्न मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा संघसंस्थाहरूसँग सहकार्य गरी सहयोग आदानप्रदान गरिनेछ ।

४.४ अन्य निकायहरु सँगको समन्वय र सहकार्य

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, असल छिमेकी नेपाल तथा अन्य जिल्लाहरु र स्थानीय तहका साथै विभिन्न संघसंस्थासँग सहयोग आदान प्रदान गरिनेछ । यस्तो सहयोग विशेषगरी बाढी, पहिरो, भुकम्प र आगलागीको समयमा प्रतिकार्यका लागि दमकल, एम्बुलेन्स तथा अत्यावश्यक मानवीय सहायता सामग्रीको उपयोगमा केन्द्रीत हुनेछ । अन्य किसिमका थप सहयोग आदानप्रदान गर्न कार्यपालिकाले अन्य स्थानीय तहहरुसँग आवश्यक समझदारी वा सम्झौता गर्न सक्नेछ । नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्लास्थित गैर्र सरकारी निकाय तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी थप स्रोत परिचालन गरिनेछ । जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग विपद् सम्बन्धी सूचना आदानप्रदान गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

नगर विपद व्यवस्थापन समितिले विपद प्रतिकार्यलाई समावेशी र प्रतिकार्यका लागि गरिने सम्पुर्ण क्रियाकलापहरुमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई उच्च महत्व दिएर प्रतिकार्यको पूर्वतयारीका गतिविधी देखि नै समावेशीकरणका लागि सबैको समान सहभागीता सुनिश्चित गरिएको छ । स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिले मुख्यतया विपन्न, बृद्ध, महिला, गर्भवती महिला, फरक क्षमता भएका ब्यक्ती(अपाङ्ग)लाई विशेष गरि संरक्षण गर्नेछ । विषयगत क्षेत्रलाई प्रभावकारी तुल्याईनेछ भने राहत वितरण तथा आवास व्यवस्थापनका कार्यहरु संचालन गर्दा लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण सुनिश्तिता गरिनेछ । नगर विपद व्यवस्थापन समितिले विपद प्रतिकार्यलाई समावेशी र प्रतिकार्यका लागी गरिने सम्पुर्ण क्रियाकलापहरुमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई उच्च महत्व दिएर प्रतिकार्यको पूर्वतयारीका गतिविधी देखि नै समावेशीकरणका लागी सबैको समान सहभागीता सुनिश्चित गरिनेछ । विशेष गरि संरक्षण विषयगत क्षेत्रलाई सशक्त र प्रभावकारी तुल्याईनेछ भने राहत वितरण तथा आवास व्यवस्थापनका कार्यहरु संचालन गर्दा महिला मैत्री तथा सामाजिक समावेशितालाई सुनिश्तिता गरिनेछ ।

विपद्को समयमा, महिला, बालबालिका अपांगता भएका नागरिक, गर्भवती तथा दुध खुवाउने महिलामा फरक प्रकारको प्रभाव पर्दछ र उनीहरु बढी जोखिममा पर्दछन् । त्यसैगरी सामाजिक रुपले बञ्चित अल्पसंख्यक, दलित, जनजाति, गरिब लोपोन्मुख, पटक पटक विपद्को मार खेप्न बाध्य समुदायका मानिसहरु पुनः विपद्को जोखिममा रहन्छन । यस्तो अवस्थाका मानिसहरुलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेर जोखिम न्युनीकरणका गतिविधिहरु सञ्चालन गरियो भने मात्र सही अर्थमा विपद् जोखिम न्युनीकरणको अवधारणाले मुर्त रुप लिन सक्छ भन्ने अभिप्रायले विपद् जोखिम न्युनीकणरमा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवाललाई जोड दिएको छ । जोखिम न्युनीकरणको अवधारणाले जुन समुदाय बढी संकटासन्न हुन्छ, त्यहींबाट न्युनिकरणको थालनी गर्नुपर्दछ भन्ने कुरालाई जोड दिने गर्दछ । विपद् जोखिम न्युनीकरण र ब्यवस्थापनका तीनवटै चरणहरुमा संकटासन्न समुदायको प्रत्यक्ष संलग्नता रह्यो भने मात्र जोखिम न्युनीकरणलाई

प्रभावकारी रुपले कार्यान्वयन गर्न सकिन्छ । सामाजिक रुपले बञ्चित अल्पसंख्यक, दलित, जनजाति, गरिब लोपोन्मुख, पटक पटक विपद्को मार खेप्न बाध्य समुदायका मानिसहरुको क्षमता विकास गरी पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पूनर्लाभको चरणहरुमा उनीहरुलाई क्रियाशील गराएर लैजानका लागि पछिल्लो समयमा यो अवधारणा विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा ओजपूर्ण रुपमा स्थापित भएको छ । महिला र पुरुषका आवश्यकता र क्षमता फरक फरक हुन्छन् । तसर्थ त्यस्ता आवश्यकता तथा क्षमतालाई पहिचान गरि सम्वोधन गर्ने तथा अवसर उपलव्ध गराउनु पर्ने धारणा राख्दछ । जस्तैः बालिका छात्रवृत्ति, महिलाहरुलाई निजामति सेवामा ल्याउन गरिने सकारात्मक कार्यहरु, आरक्षण/क्षमता विकास/सकारात्मक विभेद आदि लैङ्गिक समताले स्वच्छ र न्यायपुर्ण तरिकाले महिला र पुरुषवीच लाभ र उत्तरदायित्व वितरण गर्ने व्यवस्था गर्छ, त्यसर्थ लैङ्गिक समानता भनेको अवसर तथा स्रोतको बाँडफाड वा सेवाको पहुँच र लाभमा लैंगिक आधारमा भेदभाव नरहने अवस्था हो । सामाजिक समावेशिकरण एउटा प्रक्रिया हो जसले गरिब, महिला र अन्य सामाजिक रुपमा असमावेशि वर्गलाई पहिचान गरी उनीहरुलाई स्रोतको बाँडफाड र सेवाको पहुँच र लाभमा अवसर दिईनेछ ।

४.५ अनुगमन,मूल्याकन तथा सिकाई योजना

यस विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन मार्फत कीर्तिपुर नगरपालिकामा तपसिलमा उल्लेख गरिए अनुसारको सुचकहरु तय गरि त्यसका लागि न्युनतम आधार रेखा तयार गरि लक्ष्य समेत निर्धारण गरिएको छ ।

४.६ लक्ष्य तथा सुचकहरु

क्र.सं.	**सूचक**	**आधार रेखा ०८१।०८२**	**लक्ष्य ०८२।०८३**
१.	**पालिकामा विपद्बाट हुने मानव मृत्युदर कम भएको हुनेछ**		
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	१	०
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या	५	३
२.	**पालिकास्तरमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम भएको हुनेछ**		
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या	१००	७५
२.२	विपद्बाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	१०	५
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाईते हुने व्यक्तिहरुको वार्षिक औसत संख्या	५	३
२.४	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत संख्या	२५	१०

३.	पालिका र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (प्रतिशत)	७५	९०
४.	बहु-प्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आँकलनको उपलब्धता र पहुँचमा उल्लेख्य बृद्धि गर्ने	०	१०
४.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहु-प्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत	०	१०
४.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसंख्याको प्रतिशत	२५	७५
४.३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागू भएका वडाहरूको प्रतिशत	५	१०

४.७ अनुगमन मूल्याकन तथा सिकाई सँयन्त्र

यस कीर्तिपुर नगरपालिकास्तरिय विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई प्रत्येक वर्ष मनसुन पश्चात समिक्षा गरिने छ । यसरी गरिने समिक्षामा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन, विषयगत क्षेत्रहरुलाई समेटेर मार्गदर्शन तथा कार्यमा सहजताका सन्दर्भमा छलफल तथा सम्भावित विपद्का कारण हुन सक्ने मानवीय तथा आर्थिक क्षति न्युनीकरणमा यस योजनाले कतिको सहजता पुर्‍यायो र सुधारका पक्षहरु समेत समेटेर पालिका विषयगत क्षेत्रहरुको सक्रियतामा यसले पुचाउन सकेको योगदानका बारेमा छलफल गरिने छ ।

४.८ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना

यो योजना कार्यान्वयनको नियमित मुल्याङ्कन र अनुगमन गर्ने काम अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको मातहतमा रहनेछ । उक्त समितिले माथी उल्लेख गरिएका सुचकको आधारमा नियमित योजनाको अनुगमन गरी समितिमा पेश गर्नुपर्ने हुन्छ र प्रतिवेदनमा उल्लेखित विषयलाई सम्बन्धित विषय क्षेत्रले कार्यान्वयन गरिएको छ र समय समयमा यसको परिमार्जनगरी अध्यावधिक गरिनेछ । यस योजनाको पूनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण यस प्रकार गरिने छ ।

विवरण	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य	समय
योजना कार्यान्वयनको समिक्षा	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति	आवधिक रुपमा समिक्षा बैठक गर्ने	कार्तिक, माघ, बैशाख र श्रावण महिना

योजनाको पुनरावलोकन	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति	विषयक्षेत्र अनुसारका क्रियाकलापहरुको पुनरावलोकन गरी योजना अध्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष कार्तिक मसान्त

४.९ क्षमता विकास

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नको लागि विषयगत क्षेत्र तथा क्षेत्रगत निकायहरुको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू गरिनेछ ।

(क) विषयगत क्षेत्रहरूलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित आवश्यक अभिमुखीकरण, तालिम, कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।

(ख) विपद प्रतिकार्य दल, खोज तथा उद्धार, पूर्व सुचनासंग सम्बन्धित जल तथा वर्षा मापक हरु र सरोकारवालाहरुको क्षमता वृद्धि गरिने छ ।

(ग) बिषयगत क्षेत्रको क्षमतावृद्धि र आपत्कालीन अवस्थाको पूर्वतयारीका लागी वर्षको एक पल्ट नमुना अभ्यासहरु संचालन गरिने छ ।

४.१० विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण

यस नगरपालिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई प्रर्त्यक आर्थिक वर्षको समाप्ति भित्र पुनरावलोकन र अद्यावधिक गरिने छ । यसरी अद्यावधीक गर्दा विगतका सिकाई तथा असल अभ्यासलाई समेत दस्तावेजीकरण गरि ब्यवस्थापन गर्न सहयोग गरिने छ ।

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : नगर विपद् ब्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको नामावली

क्र.स.	नाम थर	कार्यालय	पद	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	श्री कृष्णमान डंगोल	की.न.पा.	नगर प्रमुख	९८५१२४२९७८	mayor@kirtipurmun.np
२	श्री शभ लक्ष्मी शाक्य (सुनिता)	की.न.पा.	नगर उप प्रमुख	९८४१६४९४७७	deputymayor@kirtipurmun.gov.np
३	रामदत्त भट्ट	की.न.पा.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५१२५००३४	

४	श्री इच्छा कुमार महर्जन	की.न.पा. वडा नं. १	वडा अध्यक्ष	९८४१३५३५२६	
५	ई. रुपेश महर्जन	की.न.पा. वडा नं. २	वडा अध्यक्ष	९८५१०९५९३७	
६	श्री सुविन्द्र महर्जन	की.न.पा. वडा नं. ३	वडा अध्यक्ष	९८४१३०१९३८	
७	श्री राजेन्द्र बानियाँ	की.न.पा. वडा नं. ४	वडा अध्यक्ष	९८५१००५१९४	
८	श्री राजेन्द्र कुमार महर्जन	की.न.पा. वडा नं. ५	वडा अध्यक्ष	९८४९७७४८६९	
९	श्री खीरमान सिंह बस्नेत (पृथ्वी	की.न.पा. वडा नं. ६	वडा अध्यक्ष	९८५१००३६४८	
१०	श्री दिवाकर अधिकारी	की.न.पा. वडा नं. ७	वडा अध्यक्ष	९८५११३०९२०	
११	श्री सानु मैयाँ महर्जन	की.न.पा. वडा नं. ८	वडा अध्यक्ष	९८०८२४४२४१	
१२	श्री दिनेश श्रेष्ठ	की.न.पा. वडा नं. ९	वडा अध्यक्ष	९८४१७६०१९४	
१३	श्री नरेश महर्जन	की.न.पा. वडा नं. १०	वडा अध्यक्ष	९८४१३०१४७३	
१४	श्री जमुना महर्जन	की.न.पा. वडा नं. १	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८४३५९७०६६	
१५	श्री हरिराम बोगटी	की.न.पा. वडा नं. ४	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८४१८५७४२८	
१६	श्री पवित्रा विष्ट	की.न.पा. वडा नं. ५	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८४१४१९०५८	
१७	श्री विमलन थापा (कार्की)	की.न.पा. वडा नं. ६	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८४१९५९९७६	
१८	श्री सुजाता सुनाम	की.न.पा. वडा नं. ७	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८१३९०४२७४	
१९	श्री राजिता गौतम	की.न.पा. वडा नं. ९	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८५१०६४३६७	
,२०	श्री राज्य लक्ष्मी श्रेष्ठ शाक्य	की.न.पा. वडा नं. १०	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८४३७३०२१६	

,२१	श्री पवित्रा अर्याल	लेखा वि. शाखा			
,२३	श्री नैन सिह	नेपाल प्रहरी, कीर्तिपुर			
,२४	श्री सुमन थापा	स.प्र.वल नेपाल नं. १८ गण, कीर्तिपुर	स.प्र.ना.उ.	९८५१०१४७७४	sumanthapa995@gmail.com
,२५	भुवनेश्वर प्र. साह	प्रहरी बृत्त, कीर्तिपुर	प्र.ना.उ.	९८५१२८५०१३	
,२६	श्री राज्य लक्ष्मी शाक्य	कीर्तिपुर उ.वा.संघ	अध्यक्ष	९८५१११८२६६	
,२७	सुजाता श्रेष्ठ	कीर्तिपुर उ.वा.संघ	सहिला सभापति	९८०३६०८३५४	
,२८	नेत्र ब. भट्टराई	व.वा. तथा विपद् उपसमिति	सदस्य	९८५११८६८६५	
,२९	आकर्षण प्रधान		विपद् विज्ञ	९८४१२८१९८२	
३०	चिनिकाजी श्रेष्ट	ने.क.पा. एमाले	नगर अध्यक्ष	९८५१०९३२४२	
३१	अशोक थापा	ने.क.पा.(एकीकृत समाजवादी)	क्षेत्रिय सचिव	९८६३०३५१८०	
३२	हरि कुमार महर्जन	ने.म.कि.पा.	प्रतिनिधि	९८४९०२७४७	
३३	बैकुण्ठ महर्जन	ने.क.पा. माओवादी	सचिव क्षे.नं १०	९८४१३०१४६८	
३४	सरल गोपाल महर्जन	ज.स.पा	नगर समिति संयोजक	९८४३०७४६४१	
३५	सन्तमान मानन्धर	स्वास्थ्य शाखा	प्रमुख	९८४१३२९६०९	
३६	स.प.ज. चिरन थारु	नं. १८ गण	जवान	९८१९४२९१४२	
३७	ज्ञान बज्र महर्जन	की.न.पा.	वातावरण शाखा प्रमुख	९८४१३६६०८५	
३८	मुरारी विष्ट	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कीर्तिपुर उपशाखा	सभापति	९८४१२७९६७१	
३९	टंकलाल गैरे	की.न.पा.	उप सचिव	९८४१२७०८६५	
४०	जनक थापा	की.न.पा	वरिष्ठ अधिकृत	९८४१३४९५७८	

४१	अनिल महर्जन	की.न.पा ५	विपद् विज्ञ	९८५१०७१९८०	
४२	हर्षमान महर्जन	की.न.पा. ८	विपद् विज्ञ	९८५१११४१६१	
४३	सुरेश चौधरी	NSET	विपद् विज्ञ	९८४१७१६३५२	
४४	रविन चौलागाई	NSET/NDRRMA	विपद् विज्ञ	९८४३७१७८७०	
४५	सुरज ओभ्का	की.न.पा.		९८५११७९६७७	
४६	रामकृष्ण महर्जन	की.न.पा.	लोडर अपरेटर	९८४१२५९७०९	
४७	कविर महर्जन	की.न.पा.	विपद् व्यवस्थापन शाखा	९८५११२३३३५	
४८	पुजा रोक्का	की.न.पा.	फिल्ड सहायक	९८४०३३३०३०	
४९	मधुसुदन खत्री	की.न.पा.	का.स. (पाँचौ)	९८४१६१६१४४	
५०	संगम शर्मा	ज.स.पा.	जिल्ला सचिव	९८४९२७९८५०	

अनुसूची २ : वडास्तरिय विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको नामावली

वडा नं १				
क्र.स	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था	सम्पर्क नम्वर
१	ईच्छा कुमार महर्जन	संयोजक	वडा कार्यालय	
२	हरेराम महर्जन	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
३	सरस्वती ज्ञवाली पौडेल	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
४	जमुना महर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
५	राकेश महर्जन	सदस्य	विधालय व्य समिति	
६	सुजित तण्डुकार	सदस्य		
७	सुशिला के.सि.	सदस्य	सामुदायिक प्रहरी	
८	लक्ष्मि वहादुर महर्जन	वडा सचिव	वडा कार्यालय	

वडा नं २				
१	ई रुपेश महर्जन	संयोजक	वडा कार्यालय	९८५१०९५३७
२	शुष्मा विश्वकर्मा	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	९८४३३९९३२४
३	सुमिता महर्जन	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	९८४१२४२२९२
४	शर्मिला श्रेष्ठ मर्हजन	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	८९४१३२१३६१
८	ज्ञानेन्द्र मर्हजन	वडा सचिव	वडा कार्यालय	८९४१३२१३६१
वडा नं ३				
१	सबिन्द्र महर्जन	संयोजक	वडा कार्यालय	
२	रामदेवी महर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
३	सिता खाति	सदस्य	वडा कार्यालय	
४	अशोक महर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
५	दिल कुमार शाही	सदस्य	विधालय ब्य समिति	
६	दिनेश महर्जन	सदस्य		
७	अनिल श्रेष्ठ	सदस्य	समुदायिक प्रहरी	
८	राम कुमारी श्रेष्ठ	सदस्य		
९	सिता श्रेष्ठ	सदस्य		
१०	कृतन प्रधान	सदस्य		
१०	तेज प्रसाद अधिकारी	सदस्य	प्रहरी बृत कीर्तिपुर	
११	काजिराम मालाकार	वडा सचिव	वडा कार्यालय	
वडा नं ४				
१	राजेन्द्र वानिंया	संयोजक	वडा कार्यालय	
२	दिनेश चन्द्र दाहाल	सदस्य	वडा कार्यालय	

३	सुमित्रा थापा	सदस्य	वडा कार्यालय	
४	सलिना परियार स्यावा	सदस्य	वडा कार्यालय	
५	वाल कुमारी ओझा	सदस्य		
६	विदुर बुढाथोकि	सदस्य		
७	विजेश वस्नेत	सदस्य		
८	मिलन विष्ट	सदस्य		
९	शुभ्रदा सिग्देल	सदस्य		
१०	बिना लामा	सदस्य		
११	मुरारी विष्ट	सदस्य		
१२	महेश थापा	सदस्य		
१३	चन्द्र कुमार तामांग	सदस्य		
१४	किशोर भण्डारी	सदस्य		
१५	अनिल वास्कोटा	सदस्य		
१६	बालकृष्ण बास्कोटा	वडा सचिव	वडा कार्यालय	
वडा नं ५				
१	राजेन्द्र कुमार महर्जन	संयोजक	वडा कार्यालय	
२	पवित्रा विष्ट	सदस्य	वडा कार्यालय	
३	राम कुमार महर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
४	सहनशिला महर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
५	दुर्गा रस्तेल	सदस्य	वडा कार्यालय	
६	राधा आचार्य	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा	

७	ज्ञान थापा	सदस्य	महिला स्वयसेविका	
८	गुजय सिहं	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखा	
९	विदुर महर्जन	सदस्य		
१०	अन्जु डंगोल	सदस्य		
११	सुनिता श्रेष्ठ	सदस्य	शिक्षा शाखा	
१२	सानु रम्तेल	सदस्य	दलित प्रतिनिधि	
१३	कल्पना अधिकारी	सदस्य	आमा समुह	
१४	सुनिता श्रेष्ठ	सदस्य	वाल कुमारी मा.वि.	
१५		सदस्य सचिव		
वडा नं ६				
१	खिरमान सिहं बस्नेत	संयोजक	वडा कार्यालय	
२	विमला थापा (कार्की)	सदस्य	वडा कार्यालय	
३	टिका कुमारी सार्कि	सदस्य	वडा कार्यालय	
४	नन्दलाल महर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
५	कान्छा मर्हजन	सदस्य	वडा कार्यालय	
६	अशोक थापा	सदस्य	तामुले खानेपानी	
७	धुर्व कुमार खड्का	सदस्य	नौदह राष्टिय मा.वि.	
८	सुन्दर के.सि.	सदस्य	आदिनाथ मा.वि.	
९	प्रकाश सार्कि	सदस्य	स्वास्थ्य चौकी चोभार	
१०	निरार थापा	सदस्य	नेपाली काग्रेस	
११	ने.क.पा एमाले	सदस्य		

१२	ने.क.पा माओवादी	सदस्य		
१३	ने.क.पा ए. समाजवादी	सदस्य		
१४	रा.प्र.पा.	सदस्य		
१५	रा.स्व पा.	सदस्य		
१६	केशव मर्हजन	सदस्य	प्रगतिशिल युवा क्लव	
१७	शान्ति महत	सदस्य	सृजनशिल महिला समुह	
१८	उज्जल मर्हजन	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखा	
१९	कृषि शाखा प्रमुख	सदस्य		
२०	पशु शाखा प्रमुख	सदस्य		
२१	रमेश प्रसाद नेपाल	वडा सचिव	वडा कार्यालय	
वडा नं ७				
१	दिवाकर अधिकारी	संयोजक	वडा कार्यालय	
२	उमा महर्जन	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
३	प्रमिला सुनाम	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
४	विनोद के.सि	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
५	दुर्गामाल मालि	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
६ ७	चन्द्रमाया महर्जन एलिना शाह	सदस्य सदस्य	स्वास्थ्य शाखा	
८	अमित कुमार साह	सदस्य		
९	चन्द्रमाया महर्जन	वडा सचिव	वडा कार्यालय	
वडा नं ८				

१	सानुमैयाँ महर्जन	अध्यक्ष	वडा कार्यालय	
२	कृष्णभोला महर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
३	सुनिता महर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
४	विष्णुलाल मशर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
५	कृष्णमान महर्जन	सदस्य	वडा कार्यालय	
६	जनक लाल महर्जन	सदस्य		
७	अनिल महर्जन	सदस्य		
९	राजाराम महर्जन	सदस्य		
१०	बर्षमान महर्जन	सदस्य		
११		सदस्य सचिव		
वडा नं ९				
१	दिनेश श्रेष्ठ	संयोजक	वडा कार्यालय	
२	राजिता महर्जन गौतम	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
३	एसोदा परियार	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
४	सुनिल सुवाल	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
५	सिजन महर्जन	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
६	नगाउं शहरी स्वास्थ्य कार्यालय	सदस्य		
८	निरोज महर्जन	सदस्य		
९	प्रहरी बृत कीर्तिपुर	सदस्य		
१०	श्रीकृष्ण महर्जन	वडा सचिव	वडा कार्यालय	
वडा नं १०				

१	नरेश महर्जन	संयोजक	वडा कार्यालय	
२	राज्यलक्ष्मि श्रेष्ठ	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
३	सुदन महर्जन	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
४	ज्ञानेश्वर महर्जन	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
५	मन्जु परियार	वडा सदस्य	वडा कार्यालय	
६	महेन्द्र महर्जन	सदस्य		
७	ज्ञानकाजी श्रेष्ठ	सदस्य		
८	नरेन्द्र डंगोल	सदस्य		
९	श्याम कुमार राई	सदस्य		
१०	विरेन्द्र शाक्य	सदस्य		
११	सुमन श्रेष्ठ	सदस्य		
१२	प्रबिण महर्जन	सदस्य		
१३	यशोदा श्रेष्ठ	सदस्य		
१४	सरस्वती पछाई	सदस्य		
१५	लक्ष्मि मल्ल	सदस्य		
१६	सृजना महर्जन	वडा सचिव	वडा कार्यालय	

अनुसूची ३. प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा समिति

क्र.सं.	**निकाय, शाखा, संस्था**	**टोली**	**सर्म्पक व्यक्ति**	**सर्म्पक नम्वर**
१	विपद् सर्म्पक व्यक्ति	संयोजक	कृष्णभोला महर्जन	९८५१२३४४२३
२	प्रहरी पोष्ट कीर्तिपुर वजार	सदस्य	राजबावु महर्जन	९८५१२८१८११
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखा कीर्तिपुर	सदस्य	मुरारी विष्ट	९८४१२७९६७१

४	सुचना प्रबिधि अधिकृत	सदस्य	प्रकेशचन्द्र श्रेष्ठ	९८६०६०१०११

अनुसुची ४ विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को मुख्य उद्धेश्य प्रभावित समुदायको जीवन रक्षा र तत्कालीन क्षति तथा आवश्यकताको पहिचान गरि प्रतिकार्यका लागि आवश्यक तथ्याङ्क संकलन एवं विश्लेषण गर्नु हो । यस फाराम अनुसार संकलित सूचनाले विपद्को प्रारम्भिक चरणमा उपयुक्त निर्णय लिने कार्यका लागि आधार तय गर्नुका साथै विस्तृत रुपमा अतिरिक्त लेखाजोखा गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई पहिल्याउने छ ।

यस लेखाजोखा फारमको प्रयोग नेपाल प्रहरी, नगरपालिका प्रतिनिधि तथा स्थानीय रेडक्रस प्रतिनिधिको संलग्नतामा गरिने छ । आवश्यकता तथा उपलब्धताको आधारमा सर्वेक्षणका लागि मोवाईल एप्लीकेसनको प्रयोग गर्न सकिने छ ।
यस फाराममा उल्लेख गरिएका केही सूचनाहरु प्रभावित क्षेत्रको विपद् पूर्वका घटनासँग सम्वन्धित् छन् । आपत्कालीन अवस्थामा आवश्यक पर्ने महत्वपूर्ण जानकारी प्राप्त गर्न सकिनेछ । सहजै प्राप्त गर्न सकिने सूचनाहरुका लागि विपद् प्रभावित क्षेत्रका उच्च पदस्थ पदाधिकारीहरुलाई प्रश्न सोध्ने क्रममा धैरै समय न लिनु नै उपयूक्त हुन्छ ।
१. एउटा वडाको लागि एउटा फारम भरिने छ ।

२. लेखाजोखा टोलीबाट विभिन्न सुचनादाताहरुसंगको अन्तरवार्ता तथा प्रभावित क्षेत्रको अवलोकनगरी फाराम भरिने छ

३. यदि विवादास्पद सुचनाहरु प्राप्त भएको खण्डमा लेखाजोखा टोलीले उपयुक्त विचारका आधारमा फाराम भर्ने छ ।

४. प्रभावित मानिसहरुको संख्याको अनुमान गर्नुहोस् । यी संख्याहरु उक्त क्षेत्रमा आवश्यकताको मात्रा पहिचान गर्न पहिलो सुचक हुनुका साथै निर्णय गर्न महत्वपुर्ण हुने छन् तर यी संख्या पूर्णरुपले वास्तविक नहुन सक्छन् ।

५. तल दिइएका विकल्पहरु नभएमा अन्य भन्ने कलमको अगाडी उल्लेख गर्नुहोला ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम (Initial Rapid Assessment, IRA)

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नाम :	जिल्लाको नाम :	गाउँ/नगरपालिकाको नाम :
वडा नम्बर :	सूचना संकलन मिति (गते/महिना/साल) :	

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपद्को प्रकार	घटना घटेको मिति	घटना घटेको समय

मृतक	बेपत्ता	घाइते	विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :
महिला संख्या :	महिला संख्या :	महिला संख्या :		
पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :		
वालवालिका संख्या :	वालवालिका संख्या :	वालवालिका संख्या :		
अन्य संख्या :	अन्य संख्या :	अन्य संख्या :		
जम्मा :	जम्मा :	जम्मा :		

विस्थापितहरु हाल बसिरहेको ठाँउ/संरचना	☐ विद्यालयः संख्या .... ☐ सार्वजनिक भवन संख्या .... ☐ सडक छेउ संख्या .... ☐ वन क्षेत्रः संख्या .... ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) संख्या	

अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत-जावतको अवस्था	☐ ठिक छ ☐ कठिन छ ☐ वन्द छ	सवारी साधन/यातायात सेवा	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको

संचारको अवस्था	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
विधुत	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
संचित खाद्य सामग्री	☐ क्षति भएको (घरधुरी संख्या ....) ☐ क्षति नभएको (घरधुरी संख्या ....)
स्वास्थ्य सेवा	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या ....) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या......) तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा, संख्याः .....

संचालननमा भएमा स्वास्थ्य सेवामा अत्यावश्यक प्राथमिक उपचारको लागि आवश्यक औषधी	☐ उपलब्ध छ ☐ उपलब्ध छैन
बिद्यालय	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या) प्रभावित विद्यार्थीहरुको संख्या ....
खानेपानीको आपूर्ति	☐ सुचारु (अवरुद्ध नभएको) (संख्याः ...) ☐ अवरुद्ध भएको (संख्याः ...) प्रभावित धरधुरी संख्याः ...)
भौतिक संरचना	
निजी घर	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
सरकारी कार्यालय / भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
कृषि बालीको क्षति	☐ क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल .... (विघा / रोपनी)
पशु क्षति	☐ (अनुमानित संख्या...........)
अन्य क्षति	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य छ ☐ महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ सामान्य

	☐ थप व्यवस्था गर्नुपर्छ (घरधुरी संख्या ......)
विशेष आवश्यकता **(Special Requrement)** भएका प्रभावितहरुको अनुमानित संख्या	
गभर्वती तथा सुत्केरी महिलाहरुको लागि आवश्यक सामग्रीहरु (डिगनिटी किट आवश्यक	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.............
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामग्रीहरु	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या..................
५ वर्ष भन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरु - (जस्तै शैक्षिक तथा वालमैत्री स्थल (Child frindly space)	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या..................
ज्येष्ठ नागरिकहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या..................
अपांगता भएकाहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या..................
असहाय/विरामीको संख्या	
मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य ☐ प्रतिकुल

३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरुको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्या :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका प्रभावित परिवार संख्या :	

४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्न	☐ आवश्यक पर्ने संख्या .... ☐ आवश्यक नपर्ने	
आवश्यक पर्ने खाद्यान्न तथा गैर खाद्यान्न सामाग्री	☐ टेन्ट संख्या...... ☐ त्रिपाल संख्या..... ☐ म्याट्रिक्स संख्या........ ☐ कम्वल संख्या...... ☐ कपडा संख्या.........	☐ खाद्यान्न (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण..............कति जना ☐ पिउने पानी............ ☐ अन्य.............

	☐ भाडाकुँडा संख्या...... ☐ तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कुट कतिजना)	

प्रभावित क्षेत्रमा कुनै अवाञ्छित गतिविधि (लैङ्गिक हंसा, यौन हिंसा, चोरी, लुटपाट)	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या
राहतका लागि नगद सहयोग गर्न सकिने अवस्था छ छैन	☐ छ ☐ छैन

५.घटनाको सूचना संकलन कार्यमा खटिएकाको विवरण

क.सं.	नाम, थर :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	टोलि नेताको नामः	सूचना संकलन गरेको समयावधि (मिति र समय)	हस्ताक्षर
१.						
२.						
३.						

६. फारम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

१ एउटा घटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।

२ विपद् भएको २४ घण्टा भित्र गाउँ तथा नगरपालिका, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ ।

३ टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथमिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । द्धितिय सूचनाका लागि घटनाका जानकारसंग अन्तरवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ ।

५ प्राप्त सूचनामा द्विविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने छ ।

६ माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ ।

धन्यवाद